

ММ i СВІТ

WE AND THE WORLD

УКРАЇНСЬКИЙ
МАГАЗИН

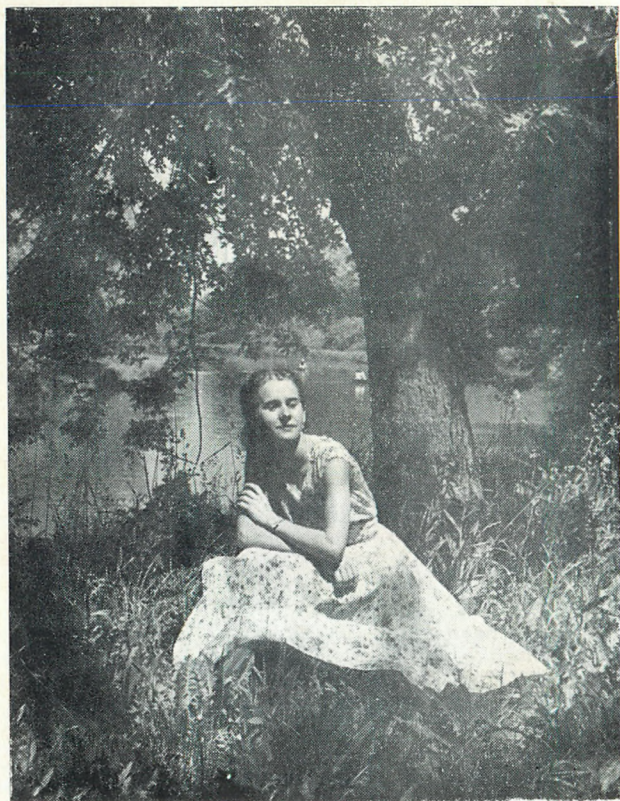
Nous
et le monde

Revue Ukrainienne

Editor:

M. Kolankiwsky
278 Bathurst St.
Toronto, Ont.
Canada

35 c.

Р. 9

ЧЕРВЕНЬ — JUNE

1958

Редактор і видавець: Микола Колянківський

Адреса для редакційної й адміністративної кореспонденції (вплата грошей): М. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada

З М І С Т :

Грішний і чесний Пілон
Біологічні проблеми
астронавтики
Перлина Азії
Перші люди на Венері
Станіславцям в альбом
Сучасниця Лесі Українки
Маляр-пастушок
Дмитро Левницький
Фіз. вправи і здоров'я жінки
Австралія — спортова потуга
Соколине око
Сторінки філателіста
Арабські записки
Могутній Сфінкс
Сучасне
Підручний інформатор

ПРЕДСТАВНИЦТВА

ARGENTINA:
"Peremoha", J. M. Campos 556
San Andres, FCNGBM (Bs. As.)
AUSTRALIA:
Fokshan Library and Book Sup-
ply, 1 Barwon St., Glenroy,
W. 9, Vic.
BELGIQUE:
Ihnat Stachij, Esneux en Liege
BRASIL:
Waldomiro Ostapiw, Cx. postal
658, Ponta Grossa, Parana.
ENGLAND:
Chumak & Co., 56, Edgware Rd.,
London, W. 2.
FRANCE:
Kolankiwskyj Mykola, 186 Bld.
St. Germain, Paris VI, c.c. 876771
DEUTSCHLAND:
Fr. M. Harabatsch, Muenchen 23,
Gundenlinden St. 13.
VENEZUELA:
Mrs. K. Kolankiwsky, Caracas,
Av. C. Acosta, Edif. Claviere
#16, San Bernardino.

ФОТО НА ОБКЛАДИНЦІ: Влітку над озером. — Наш фото-репортер, п. Зенон Сасик, вибрав собі п. Оксану Кравчук не тільки як модель до цього гарного фота, але й на подругу життя. Редакція "Ми і Світ" шле п-ву Сасикам щирі бажання щастя і добра!

* * *

Річна передплата: для Англії — 25 шіл., Австралії — 30 шіл., для Бельгії — 120 б. фр., для Франції — 1100 фр., для Німеччини — 8 ДМ., для Аргентини й Півд. Америки — 75 арг. пезів, для Півн. Америки, Канади і всіх інших держав — 4 кан. доларів.
Ціна одного числа: 35 центів.

Ціна 1 стор. оголошень: 60 дол., пів стор. — 30 дол., чверть стор. — 15 дол., найменше оголошення фірм — 5 дол.

Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa

Джон Стайнбек*)

ГРИШНИЙ І ЧЕСНИЙ ПІЛОН

Наступного дня Пілон переселився. Його хата була ідентичною копією хати Дені, може трохи менша. Вона теж мала ганок повитий рожевими кастилійськими рожами, таке ж заросле бур'яном подвір'я, старезні висохлі овочеві дерева, червоні геранії — і курник пані Сото в сусідстві.

Дені став великим чоловіком, маючи хату на винайм, і Пілон також піднісся соціально, винаймаючи хату.

Годі сказати, чи очікував Дені платности і чи Пілон збирався платити. Коли б вони розраховували на це, то були б дуже розчаровані. Може тому саме Дені ніколи не домагався чиншу, а Пілон ніколи не пропонував грошей.

Друзі бували часто разом.

Як тільки Пілонові траплявся збанок вина чи шмат м'яса, Дені завжди гостював у нього. І коли Дені пощастило зорганізувати щось подібне, Пілон проводив бурхливу ніч у Дені. Бідний Пілон був би платив гроші, коли б їх мав. Але він їх ніколи не мав, а бодай не мав так довго, щоб донести до Дені. Пілон був чесний чоловік. І час від часу його непокоїла доброта Дені та власна злиденність.

Одного вечора він мав долара, роздобутого таким дивовижним способом, що намагався якнайшвидше забути про це — зі страху, що б сама згадка не довела його до божевілля. Якийсь чоловік перед готелем Сан Карлос всунув йому в руку долара і попросив побігти купити пляшку "джинджерели", бо в готелі забракло. Такі речі є майже чудом, думав Пілон. Їх треба сприймати як віру, не турбуватися ними і не питати. Він взяв долара і подався дорогою в напрямі хати. Думав

*) Джон Стайнбек, відомий сучасний американський письменник, народився 1902 року в Каліфорнії, автор "Грейпс оф рот", "Іст оф Іден" і т. д. Тут друкуємо уривок з його "Тортіа Флет" (назва передмістя Монтерей).

віддати його Дені, але по дорозі купив гальон вина і вичерпом заманив двох опецьковатих дівчат до своєї хати.

Дені, проходячи попри Пілонову хату та зачувши гамір, радісно увійшов. Пілон кинувся йому в обійми і запросив розпоряджатися всім, що було в його хаті. Дені допоміг йому забавити дівчат і випити вино, після чого вибухла напричуд гарна бійка. Дені позбувся зуба, Пілонова сорочка була роздерта на шматки. Дівчата пищали під стіною і копали того героя, якому припадало опинитися на підлозі.

Нарешті Дені підвівся з підлоги, дав сильного стусана одній з дівчат, так що вона стрімголов вилетіла в двері, кречнувши як жаба. Друга, вкравши дві ринки, поспішила за приятелькою.

Після цього Дені і Пілон якийсь час уболівали над жіночою перфідністю.

"Ти не знаєш, які жінки бестії" — авторитетно зауважив Дені.

"Я знаю" — відповів Пілон.

"Ні, не знаєш!"

"Знаю!"

"Брехун!"

І знову була бійка, але вже не така гарна.

Після цієї гостини, Пілона вже не так турбував неплачений рент. Все ж таки, чи не гостив він у себе власника хати?

Прошло кілька місяців і

Пілон знову почав журитися рентом. З часом журба стала нестерпною. Пілон з розпачу навіть попрацював цілий день у Чин Кі, заробивши два долари. Увечері зав'язав на шиї червону хустку, одягнув вим'ятого капелюха і відправився до Дені заплатити два долари на рахунок ренту.

Але по дорозі він купив два гальони вина. "Так ліпше" — думав він. Даючи Дені гроші, я не висловлю тієї всієї теплоти, яку відчуваю до нього. Але дарунок — інша річ. Скажу Дені, що ці два гальони коштували 5 доларів. — Це було наївно, Пілон це знав, бо кому ж у всьому Монтерей була краще відома ціна вина, як не Дені. Але Пілона це не турбувало.

Він ішов радісно і рішучо. Не швидко, але твердо, з напрямі Деневої хати. Під кожним ліктем була у нього паперова торбина, в кожній по гальонові вина.

Був пурпуровий захід, той блаженний час, коли скінчилася денна дрімота, а вечір розваг і завзятих дискусій ще не почався. Сосни височили зовсім чорні на тлі неба, все довкруги потонуло у присмерку, але небо палало яскраво, як спомин. Ліниво верталися чайки на морські скелі з рибних фабрик Монтерей.

Філон любив красу і міс-

тику. Він звернув очі до неба і душа його збудилася й полинула до соняшних відблисків. Цей не дуже то бездоганий Пілон, який кнував і бився, пив і проклинав, поволи просувався вперед, — але чесний, шляхетний, полум'яний Пілон полинув вслід за чайками у вечірній простір. Той Пілон був прекрасний і думки його не були заплямлені ні самолюбством, ні жадобою. "Отче наш витає в цьому вечорі" — думав він. "Ці пташки пролітають перед очима його. Любі пташки, любі мої чайки. Ваші ніжні крила гладять моє серце, як рука доброго господаря гладить черево собаки, як гладить Христос по головках дітей малих. Любі чайки, летить до нашої Скорбної Матері з моїм розкритим серцем". І тоді він промовив найгарніші слова, які знав: "Аве Марія грація плена"...

Ноги грішного Пілона перестали пересуватися. Справді, грішний Пілон перестав існувати на мент. Гальвезів злющий бульдог підійшов у темноті до залишених Пілонових ніг. І Гальвезів бульдог понюхав та відійшов, не вкусивши ніг.

Душа спасенна є в подвійній небезпеці, тому що все у світі чигає на таку душу. "Навіть солома під моїми колінами" — казав св. Августин — "намагається відвер-

нути мою увагу від молитви!"

Пілонова ж душа не була охоронена від його власних думок, бо коли він спостерігав птахів, то нагадав собі, що пані Пастано часом вживає чайок до гуляшів і раптом відчув голод. А голод моментально стягнув його душу з неба на землю. Рухив Пілон — знов та сама незрозуміла суміш добра і зла. Гальвезів бульдог повернувся до нього гарчучи, але відступив, жалкуючи, що пропустив таку добру нагоду пошматувати Пілонові ноги.

Установлене і доказане в історії, що душа здібна до вершка шляхетности, однаково ж здібна і до найбільшого зла. Пілон, щойно з неба, був напричуд чулий на всі нечисті, що скупчувались у темноті довкола нього. Правда, ноги його все ще пересувались у напрямі Деневої хати, але в самому Пілонові вже не було ні охоти, ні переконання. Він чигав на найменший сигнал повернути назад. Вже Пілон думав, як непринятно він може впитися двома галонами вина. А ще важніше, як довго він може бути п'яний.

Було вже зовсім темно. Ні стежки, по якій він ішов, ні ровів по боках не було видно. А в момент, коли Пілон баянсував між альтруізмом і самолюбством, Пабло Сан-

чез сидів у рові побіч стежки, мріючи про папіроску і склянку вина.

О, молитви мільйонів! Як вони мусять змагатися і нищити одна одну по дорозі до трону Господнього!

Спочатку Пабльо почув кроки, потім побачив невідразу постать і врешті пізнав Пілона.

"Гей, амиро!" — вигукнув він з ентузіазмом. "Що за великі тягарі несеш ти?"

Пілон зупинився і видивився на рів. "Я думав, що ти в криміналі" — суворо промовив він. — "Я чув ту історію з гускою."

"Так, я сидів" — лагідно згодився Пабльо. "Але мене там нерадо приймали. Суддя сказав, що кримінали на мене не діють, а на поліції нарікали, що я з'їдаю більше, ніж призначено на трьох. Отже" — закінчив він гордо — "мене випустили на заповірю."

Пілон був врятований від самогубства. Правда, він не відніс Дені вина в дарунку, зате запросив Пабля на вино до себе. Якщо людина стоїть на роздоріжжі і має вибрати собі дорогу, то хто може передбачити, котра дорога краща.

Пілон і Пабльо прийшли задоволені до хати. Пілон засвітив свічку і знайшов два слоїки, що служили за склянки.

"На здоров'я" — сказав Пілон.

"Салют", — відповів Пабльо.

І за хвилину:

"Салют" — сказав Пабльо.

"На здоров'я" — відповів Пілон.

Два гальони — велика кількість вина, навіть для двох "пейзанос". Спиритуально вони можуть бути поділені так: Трохи нижче шийки першого гальона — поважна, зосереджена дискусія; два інчі нижче — сумні спогади; три інчі далі — думки про давню щасливу любов; ще інч — згадки про давню гірку любов; дно першого гальона — загальна меланхолія; шийка другого гальона — чорна розпач; два пальці далі — похоронні або тужливі пісні; палець нижче — всякі інші відомі всім пісні. На цьому поділ зупиняється, далі вже дороги поділені і нема ніякої певности. Тут може статися все.

Але вернімся до першої поділки — зосередженої дискусії, бо тут Пілон полагав одну важливу справу.

"Пабльо", — почав він — "чи не набридло тобі спати по ровах, мокрому і бездомному, забутому і самотньому?"

"Ні" — безжурно відповів Пабльо.

"Так думав і я, мій друже", — Пілона голос був теплий і переконуючий — "ко-

ли провадив життя бездомного собаки. Я теж був привик, бо тоді я не знав, що за розкіш мати хату, і дах над головою, і садок. Ах, Пабльо! Це справді життя."

"Це гарно" — згодився Пабльо.

"Слухай, Пабльо!" — продовжував Пілон. — Як би тобі подобалось винаймати частину цієї хати. Подумай, — ніколи більше не знати холоду рова, ні вогкості піску під мостами, ані крабів у твоїх черевиках... Як би ти задивлявся на життя у цій хаті зі мною?"

"Добре" — згодився Пабльо.

"Маєш мені платити всього 15 дол. на місяць" — провадив ентузіастично Пілон — "і можеш користуватись всією хатою, крім мого ліжка, і всім садком. Лише уяви

собі! Якщо хтось схоче написати тобі листа, буде мати адресу куди вислати.

"Певно," — сподобалося Пабльові — "це гарно".

Пілон полегшено зітхнув. Він і не думав, що задоволеність за рент так тяготіла на ньому. Певність, що Пабльо ніколи не буде платити ренту, не захмарила його тріумфу. Тепер, якщо б Дені коли спитав за рент, завжди можна відповісти: "Заплачу, коли Пабльо заплатить."

Вони перейшли до слідуючої поділки і Пілон згадав, який щасливий він був у дитинстві. "Ніяких турбот. Я не знав, що таке гріх і був дуже щасливий".

"Так", — сумно згодився Пабльо — "з того часу ми вже ніколи не були щасливими".

Переклад Н. С.

ЩОБ НЕ ВИЛІТИТИ З ЛІТАКА

У квітні минулого року на французькому літаку, що вирушив з Тегерану, стався нещасний випадок. На висоті 6.000 метрів у вікні лопнула шибка. Тому що в кабіні штучно підтримувався нормальний атмосферичний тиск, одного пасажирів витягло у вікно, і він загинув.

Згодом у французькій авіаційній лабораторії це явище відтворено. Біля вікна в бакіні з підвищеним атмосферичним тиском посадили ляльку завбільшки в людину і такої ж ваги. Коли шибку розбили, ляльку відразу ж силою повітря витягло у вікно. Тепер французькі конструктори роблять у літаках, призначених для висотних польотів, трикутні вікна, через які пасажир випасти не може.

ВАГОН З ПЛАСТИЧНОЇ МАСИ

На приміських залізницях ЗДА введено вагони, де підлога, стеля, багажні полиці, сидіння тощо зроблені з пластичної маси. Такі вагони мають по 88 пасажирських місць.

БІОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ АСТРОНАВТИКИ

Технічно здійсненою вважають мрію про досягнення Місяця з допомогою радіокерованих ракет. А в недалекому майбутньому будуть створені космічні кораблі, і міжпланетні польоти стануть реальністю.

Для здійснення цих польотів потрібно ще розв'язати ряд найскладніших питань як технічного, так і біологічного порядку. Насамперед постає питання: чи витримає організм людини політ на інші планети? Адже умови в космосі зовсім інші, ніж на поверхні Землі, до яких віками пристосовувалась людина. Уже в польоті в межах земної атмосфери буде немало труднощів для пасажирів майбутнього космічного корабля. Щоб цілком подолати силу земного тяжіння і полетіти в міжпланетний простір, ракета, як відомо, повинна розвинути дуже велику швидкість. Під час роботи ракетних двигунів на епікаж буде діяти різке збільшення сили тяжіння, яке виникає в результаті величезного прискорення руху. Відповідно до його величини збільшення ваги тіла людини може бути двократним, трикратним і т. д. При великих прискореннях виникають порушення ряду функцій організму і насамперед кровообігу і розподілу крові в тілі.

Вплив прискорення залежить не тільки від його величини, а

й від тривалості. При фігурних польотах літуні часто переносять восьмикратне перевантаження. Не викликає помітних пошкоджень в організмі навіть 20-28-кратне прискорення, що буває при стрибку пілота з літака з допомогою катапульти, якщо воно триває не більше 0,2 секунди. Але 50-кратне прискорення тривалістю навіть 0,01 секунди вже може завдати великої шкоди людині. Та це й не дивно, бо людина вагою 80 кілограмів у цей момент буде важити 48 центнерів.

Дослідження в галузі авіаційної медицини показали, що вплив прискорення залежить також від його напрямку по відношенню до форми тіла людини. Найшкідливіше діє прискорення, спрямоване вздовж тіла, від ніг до голови або навпаки, бо воно збігається з напрямом великих кровоносних судин. Збільшення ваги внаслідок прискорення призводить до переміщення значної маси крові, порушення мазкового кровопостачання.

З допомогою спеціального протиперевантажного костюма, який здавлює різні частини тіла і цим запобігає нагромадженню крові в поверхневих венах, натренований космонавт, розташувачи своє тіло горизонтально при злітанні ракети вгору, зможе перенести 14-кратне прискорення протягом 2-3 хвилин.

В цьому випадку зміщення крові значно зменшиться, оскільки напрям прискорення буде поперечний по відношенню до найбільших кровоносних судин.

Міжпланетні польоти людини можна було б полегшити створенням проміжної космічної станції. Запуск ракети з такої станції дав би змогу зменшити час дії прискорення на екіпаж. Адже на висоті, наприклад, 6400 кілометрів сила земного тяжіння в чотири рази менша, ніж на поверхні Землі.

Після подолання сили земного тяжіння і припинення роботи двигунів ракети виникне стан динамічної невагомості: астронавти не відчуватимуть своєї ваги. Короткочасне (кілька хвилин) перебування собак у такому стані вивчено. Тварину в герметичній кабіні середини висотної ракети піднімали на висоту 110-210 кілометрів. Потім ракета, вільно падаючи, знижувалась з однаковим прискоренням падіння, при якому виникає невагомість. З допомогою кіноапарата реєструвалась поведінка собак, провадився запис біотоків серця, дихання, кров'яного тиску і пульсу. Результати дослідів показали, що тварина задовільно переносить як прискорення, так і невагомість. З початку перебування в стані динамічної невагомості дещо частішали пульс і дихання, підвищувався артеріальний тиск, але дуже швидко ці показники приходили до норми. На висоті від 85 до 39 кілометрів тварина в кабіні або у висотному скафандрі відділялась від ракети і спускалась на парашуті.

Аналогічні досліді провадили вчені на мишах і наркоти-

зованих мавпах, які з допомогою ракет піднімались на висоту до 128 кілометрів. Одержані результати також не виявили особливих порушень в їх життєдіяльності.

Проте ще не було цілковитої певності в тому, що нервова система людини чи тварини зможе пристосуватися до тривалого перебування в умовах динамічної невагомості. Величезним кроком вперед у справі дослідження біологічних питань астронавтики є перший в світі дослід з собакою Лайкою. Собака заздалегідь була привчена до перебування в герметичній камері. На штучному супутнику вона одержала кисень, який виділявся з хімічних речовин. Подача корму, води, а також примусова вентиляція в камері, де перебувала собака, здійснювались спеціально сконструйованими пристроями. Це важливо тому, що без примусової вентиляції тварина могла б швидко задихнутися, оскільки вуглекислий газ, який виділяється під час дихання, в умовах невагомості нагромаджується біля дихальних органів.

На основі численних даних уже тепер можна твердити, що організм людини в тій чи іншій мірі зможе пристосовуватися до значного прискорення та стану невагомості, бо різниця фізіологічної реакції людини і собаки на ці і на ряд інших факторів невелика. Крім того певну силу тяжіння людини в космічному польоті можна створити штучно, шляхом обертання ракети навколо її осі.

Відомо, що навіть на порівняно невеликій висоті літунам і альпіністам доводиться наді-

вати кисневі маски, оскільки повітря там розріджене. А у верхніх шарах атмосфери тиск становить лише мільйонні частки того, який буває біля поверхні Землі на рівні моря. Отже, астронавти повинні перебувати у герметичній кабіні і мати відповідний запас кисню.

Технічних перешкод для створення повітронепроникних камер, де люди могли б перебувати протягом тривалого часу, нема. Тепер створюють такі камери з штучним кліматом, які нагадують собою кабіну майбутнього космічного корабля. Під час їх випробувань будуть вивчатись способи поповнення витраченого екіпажем кисню, осадження вуглекислого газу, що видихається людьми, регуляція вологоти, температури, тиску повітря, примусова вентиляція тощо.

Щоб забезпечити надійну герметичність кабіни, буде створено пристрій для автоматичного виявлення місця пробоїн в обшивці ракети. Адже не виключена можливість зустрічі її з великими метеорними частинками, хоч ймовірність цього не така вже й велика. До таких висновків прийшли вчені, порівнявши результати запусків сотень висотних ракет, проведених у різних країнах за останні роки. Цілоком реальною справою є також створення радіолокаційної апаратури, яка попереджає про наближення великих метеорних частинок і автоматично змінює курс ракети. Але на всякий випадок астронавти будуть одягнені у висотні скафандри, що автоматично включаються в момент порушення герметичності кабіни.

Серед біологічних проблем,

Скафандр астронавта

зв'язаних з космічними польотами, важливе місце займає питання про вплив на організм шкідливих космічних випромінювань. Атмосфера Землі є своєрідним фільтром, який затримує значну частину сонячного спектра і космічного випромінювання і цим самим захищає живий світ нашої планети від їх шкідливої дії. Так, ультрафіолетове випромінювання, інтенсивність якого на великій висоті смертельна для живих клітин, майже цілком поглинається земною атмосферою. Те ж саме можна сказати і про рентгенівське проміння Сонця. Проте ні ультрафіолетове, ні рентгенівське проміння не страшні астронавтам. Для захисту від них людина має надійні засоби: ультрафіолетове проміння, наприклад, цілком поглинає навіть звичайне скло.

Найбільшу загрозу для живих істот у міжпланетних подорожах становлять космічні частки — ядра різних хімічних елементів. Пролітаючи майже з швидкістю світла, вони з величезною силою проникають в молекули живої речовини і гикли-

кають їх іонізацію — розпад на електрично заряджені іони. До нас, на дно повітряного океану, доходить переважно другорядне випромінювання, що утворюється внаслідок зіткнення космічних часток з ядрами атомів атмосфери.

Звичайно, невелика кількість цих променів не впливає шкідливо на організм. Але за межами земної атмосфери кількість космічних часток та їх іонізуюча здатність набагато більші. Тому при тривалих польотах без захисних пристроїв цілком можливі хвороботворчі зміни центральної нервової системи та інших важливих органів людини.

З метою розроблення заходів для неутралізації впливу космічних часток на організм людини тепер проводяться великі дослідні роботи. Нема сумніву що й це складне завдання буде успішно розв'язане. Особливо важливу роль тут повинні відіграти дані спостережень, які вже є і ще будуть одержані на піддослідних тваринах в польотах на штучних супутниках Землі.

Не менш важливим є питання про забезпечення екіпажу міжпланетного корабля всім необхідним для життя. Для польоту, що може тривати кілька місяців (наприклад на Марс,

відстань до якого навіть під час великого протистояння більша, ніж до Місяця в 150 разів), потрібно мати чималий запас харчів, води, кисню тощо. Тепер уже є багато проєктів щодо зменшення ваги цих запасів. Так, добова рація може бути знижена до 400-600 грамів сухих поживних речовин.

Давно вже пропонували обладнати ракети спеціальними оранжереями. Ця ідея дістала свій дальший розвиток у пропозиціях використовувати морські водорості, які швидко ростуть і містять велику кількість білкових речовин і жирів. Якщо такі водорості покласти в резервуар з водою та опромінювати їх ультрафіолетовим промінням, то вони здатні засвоювати вуглекислий газ і переробляти різні відходи. Водорості частково можуть компенсувати витрати кисню і харчів. Висловлюється думка, що для цього потрібно буде близько 200 літрів культури водоростей на одну людину. Такий план доцільний під час польотів тривалістю понад 6 місяців.

Отже, перед ученими стоїть цілий ряд медико-біологічних проблем, розв'язання яких необхідне для безпечного перебування людини в космічних просторах. Над вивченням їх працюють багато наукових закладів світу.

АРХЕОЛОГІЧНІ ЗНАХІДКИ В ДОЛИНІ НІЛЮ

Найзначніші археологічні відкриття останнім часом зроблено при розкопах великого кладовища на південь від Каїра. Роботи тут почались у 1955 році. Відтоді вже відкрито і вивчено понад 2.500 могил, частина яких має 5.000-річну давність. При розкопах було знайдено понад 2.000 різних предметів, у тому числі багато глиняних посудин із стародавніми написами.

ПЕРЛИНА АЗІЇ

(Нотатки про поїздку на острів Цейлон)

Острів Цейлон... Ще в дитинстві чув я, що він розташований далеко-далеко від України, за непрохідними Гімалаями, за жаркими індійськими рівнинами. Там, біля самого екватора, ростуть дивовижні рослини, блукають у хащах слони, течуть гарячі каламутні ріки... І ще я знав, що ця далека земля належить англійському королеві.

Пізніше я вивчав географію Цейлону. В пам'ять глибоко врізались дивні назви дерев: годанора, лунулідела, надун, давата, хал. Але на що вони схожі — чи на вічнозелену ялину, чи на крислату вербу? — ніхто з нас уявити не міг. А яка там земля? Може, нагадує вона український степ, а може, — вірменське плоскогір'я...

Англійські довідники називали Цейлон перлиною Азії. Таку назву острів дістав не тільки тому, що біля його берегів відважні люди здобували під водою чимало дорогоцінних перлів. Цейлон давав каучук і чай, кокосові горіхи і дорогий камінь, шоколад і цинамон.

У жаркому Коломбо

Тільки-но вийшли ми з літака, як почалась ясна тропічна злива. Гарячі потоки води, наче спеціально підігріті в газовій колонці, застукотіли по списовидному листу кокосових

пальм, по легких дахах аеродромних будівель. І ось уже по землі побігла пінява тепла ріка. Злива була такою щільною, що сховала від наших очей стіни будівель, стовбури дерев. Посутеніло, ніби надходила ніч.

І раптом злива вщухла так само несподівано, як і почалася. Знову засяяло сліпуче екваторіальне сонце, знову земля задихала спекою... Жодної краплинки води не залишилось на пальмовому листі, на бетонаних доріжках аеродрому.

Цейлон одразу ж "демонстрував" нам свій клімат. У самому Коломбо ми відчули силу південної спеки ще більше.

Опівдні будинки й дерева майже зовсім не дають затінку. Не pestить прохолодою і океан, що омиває місто з трьох боків. Його теплі хвилі лижуть шовковисті піски й білокам'яні набережні, і важко сказати, де вдень жаркіш: у воді чи на березі...

Готель Маунг Лавінія (тут здебільшого зупиняються чужинні туристи) підноситься своїми гострокінцевими дахами з густого кокосового гаю на самому березі індійського океану. Вікна дивляться в безкраю блакитну широчінь.

У самому готелі спека відчувається менше. Тут прямо зі стелі спускаються великі вентилятори, лопаті яких майже не

поступаються перед авіаційними пропелерами... Вентилятори створюють такі вихорі, що курці змушені виходити в коридор, — інакше запалити цигарку не вдається. Вдодовж стін розмістились установки, що нагнітають у кімнати холодне повітря. Якщо включити їх на останню позначку, то при п'ятдесятиградусній спеці надворі можна добитися в приміщенні температури плюс 5 градусів. Не страшно тут, звичайно, ні сліпуче сонце, ні гарячий подих океану.

В ресторані готелю всі напої: овочеві соки, лімонади, кава — подаються на льоду. Тут панує англійська кухня: в меню обов'язково — терті супи, риба, яєшня з беконом, пудинги і мікроскопічні шматочки піджареного хліба.

Нечастих відвідувачів обслуговує безліч босоногих послугачів, одягнutih у білі сорочки і довгі спідниці — аж до підлоги. Такі костюми носять усі чоловіки на Цейлоні.

Один послугач приймає замовлення, другий підв'язує серветку, третій накриває стіл, четвертий уже несе суп, п'ятий — картоплю...

Готель розмістився майже за десятильми від центру міста. Дорога туди пролягла понад самим берегом океану в густих кокосових галях. Спочатку обабіч шляху видно приземкуваті хатинки бідняків — рикш, портових робітників, погоничів слонів. Ближче до центра будинки наче випростовуються, наросшують поверхи, аж поки перетворюються на хмарочоси.

Коломбо, безсумнівно, одно з найкращих міст Азії. Воно не схоже на європейські столиці

і має свої принади, свою чарівність. У центрі міста будівлі легкі й просторі. На них ви не побачите жодного димаря: адже в Коломбо будинки ніколи не опалюються. А навкруги — зелень. Тягнеться назустріч сонячному промінню гілля дивних дерев, і на деяких з них цвітуть великі червоні квіти...

Огляд міста слід починати з порту, бо Коломбо — це насамперед порт. Тут перехресчуються морські шляхи південних широт, тут зустрічаються кораблі, що прямують з Лондону і Роттердаму в Токію, з Кейптауна на Далекий Схід і до Австралії.

Порт — величезний. Біля його нескінченних причалів, яких не обійдеш і за день, обробляються десятки суден. По хистких містках з кораблів сходять низки вантажників з непосильним тягарем на плечах. Розвантажуються океанські пароплави, які привезли риб з Бірми, рибні продукти з Пакистану, пшеницю з Австралії.

Величезні танкери приймають у порті Коломбо десятки тонн кокосової олії, яка по плаваючому проводові подається прямо на судна. Вантажаться скрині чаю, пачки зв'язаних листів кавчуку. У всі кінці світу поведуть кораблі чудові дари цейлонської землі...

У торгових рядах, що розбігаються на всі боки від порту, ви не зустрінете цейлонських товарів, крім дрібничок з слонової кістки і чорного дерева або відомих ратнапурських самоцвітів. Тут продаються японські тканини, англійське взуття, скандинавські меблі й товари з інших країн.

Торгові ряди надзвичайно ма-

льовничі. Товари виставлені прямо на вулицях. Біля них пронизливо кричать хлопчачки, зазиваючи покупців. Тут же, на вулиці, готують їжу. Люди, розсівшись на тротуарі, їдять варений риж, густо приправлений перцем і східними прянощами.

По вулицях, змагаючись з лімузинами найновіших заокеанських марок, бігають рикші. Силою вони поступаються перед багатотонновими моторами машин, але беруть горю над ними надзвичайною дешевизною своєї праці. У літні місяці, коли сонячне проміння тут нещадне, навіть коні вибиваються з сил і господарі відправляють їх у гори. Коней замінює людина, яка возить подібних до себе по вулицях.

— Звичайно, ганебно спостерігати людину-коня, — каже нам наш гід Вінсент Перера, — але інакше ці бідняки загинуть з голоду. Людська праця у нас все ще дуже дешева, вільних рук забагато, а роботи обмаль.

Вінсент Перера (першими колонізаторами на Цейлоні були португальці, і тому у багатьох цейлонців і досі збереглися португальські прізвиська) — студент юридичного факультету університету Коломбо. Під час вакації він заробляє тим, що показує чужинцям місто.

— За літо зберу трохи грошей, крім того, допоможе батько і старший брат, який працює шкільним учителем, от і зможу продовжувати навчання... Давайте поїдемо до брата в школу. Вас, певно, цікавить, як вчать цейлонські діти, — пропонує Вінсент.

Ми охоче погоджуємось, і за півгодини наша машина зупиняється біля шкільного будин-

ку на мальовничій околиці Коломбо. Класні кімнати виглядають незвично. В них всього три стіни, а замість четвертої натягнуто дрібну металеву сітку. На Цейлоні, де завжди панує спека, це потрібно для того, щоб у приміщення надходило більше повітря.

Фернанд веде нас до фізичного й хімічного кабінетів.

У хащах Цейлону

Надзвичайно різноманітна природа, тваринний світ і рослинність цього невеликого острова. Тут є і високі гори, і глибокі родючі долини, і непрохідні ліси. За великими цейлонськими містами, розміщеними на березі неспокоїного Індійського океану, за гаями кокосових пальм і кавчуковими плантаціями в глибині Цейлону починаються джунглі.

Дерева ростуть настільки тісно, що їх корони сходяться у величезне зелене шатро. Тут панує суцільна тінь — сонячне проміння безсиле пробити природну зелену покрівлю. Без сокири рухатися по джунглях неможливо. Між велетенських стовбурів пробивається деревний молодняк, трохи нижче — густий чагарник, а ще нижче — пишна трава. І все це змішалося, перепелелося, стало непрохідним бар'єром перед мандрівником.

Джунглі зростають напрочуд швидко. Варто людям залишити оброблену ділянку землі, як її негайно захоплюють джунглі. Не мину і п'яти років, як на місці рижових плантацій або зрошувальних систем уже шумітиме ліс. Людина протягом століть бореться із джунглями. Щоб здобути землю для сівби,

ВЗУТТЯ З ЕВРОПИ!

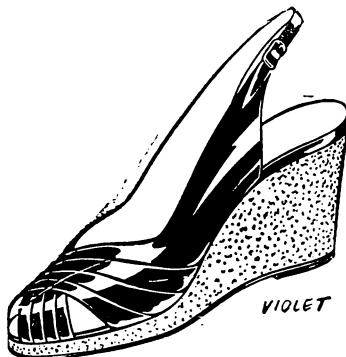
жіноче й чоловіче — з най-
кращих фабрик в Німеччині
вигідне — міцне — елегантне

ВИСИЛАЄМО
повноколіорові
КАТАЛОГИ
в українській мові

ORBIT

434 Queen St. West
Toronto, Ontario, Canada

Просимо писати по
каталоги!

Корки знову модні!
Ми їх маємо — у великому
виборі моделей і красок.

селянин підпалює джунглі. На цих випалених місцях, які називаються ченами, людина висаджує зерно. У перші роки чени, ясно удобрені попелом дерев і кущів, дають добрі врожаї. Але далі врожайність різко спадає, бо земля не має ні добрив, ані відповідної обробки. Тоді людина випалює нову ділянку, а попередню швидко забирають джунглі.

У джунглях живуть дикі слони, леопарди, мавпи, вовки, величезні змії. Лісові нетрі прорізуються бурхливими ріками, то маловодними й грайливими в суху пору року, то ревучими й страшними в період мусонних злив, коли потоки води руйнують людські оселі і змивають врожай.

На ріках буває життя: полюють на рибу пелікани, кричать

фламінго, вистежують здобич чаплі.

Та найстрашнішими серед усіх хижаків є тут маленькі комахи — москити, які накидаються на мандрівника цілими роями. Єдиним порятунком від москитів є олія, що добувається з шорсткої трави — цитронели і йде на виробництво найкращих парфумів. Вона має різкий запах, якого зовсім не витримують москити.

Джунглі таять у собі багато цікавого й несподіваного, щоб почувати себе тут господарем, треба довгі роки вивчати закони і таємниці тропічних лісів...

Шлях наш знову пролягає через зарослі кокосових пальм. Берег океану десь зовсім поруч, бо до нас долинає глухий гуркіт прибою. Високі струнки пальми з гронами золотавих

плодів, що оточують дорогу, найкраще ростуть у прибережних місцевостях, і цейлонці кажуть про них: "Кокосова пальма любить слухати шум океану".

Значення цього дерева в господарстві острова важко переоцінити. Кокосова пальма дає щороку багатий урожай, а починає плодоносити з десятирічного віку. На Цейлоні її називають "деревом життя". Справді, висушене листя пальми йде на покрівлі будівель, замінюючи залізо і черепицю. Деревина — прекрасний будівельний матеріал. З надрізаного стовбура тече сік, який на Цейлоні збирають і одержують арак (горілку), тодді (пальмове вино), одет. Найцінніші ж продукти добуваються з самого горіха. Його оболонка дає койр — кокосове волокно. Висушена м'якоть плода називається копрою. З неї витискають олію, яка застосовується при виробництві маргарину, мила, пасти. Залишаються, крім того, ще м'якуші, або, як їх тут називають, пунак. Це корм для худоби і не менш добриво для полів. Цейлон щороку експортує сотні тисяч тонн кокосової олії, копри, койру, пунаку в різні країни світу — в Англію, Австралію, ЗСД, Пакистан, Індію, Голландію, Італію, Швецію.

Нарешті, ми потрапляємо на кавчукові плантації. Їх почали розводити на острові порівняно недавно — наприкінці минулого століття, коли бурхливий розвиток автомобільної і електричної промисловості в Європі і Америці потребував багато гуми. Ось тоді почато знищувати рижові поля, вкрай необхідні для харчування населен-

ня, і натомість розводити кавчукові плантації. Протягом довгого часу Цейлон був одним з монополістів кавчукового виробництва. І хоч тепер цю монополію втрачено, під кавчуковими плантаціями на острові все ж зайнято ще чималі площі.

Кавчукова плантація — це, по суті, той же ліс, де стовбур кожного дерева на півметровій висоті глибоко надрізано. З надрізів виступає сік кавчуконосних дерев (так званий латекс) — така в'язка рідина, що, тільки-но застигнувши, вона вже розтягується, як гума. Надрізи на деревах робляться раз на добу, обов'язково рано-вранці. Робітники збирають латекс у великі плетені коші, причому один робітник звичайно обслуговує півтора-два гектари плантації.

За стовбурами дерев видно одноповерхову будівлю. Це кавчукова фабрика. Ми заходимо всередину. Повітря тут настільки гаряче й важке, що з незвички паморочиться в голові. У приміщенні підігріваються величезні котли, в яких жінки (їх на фабриці більшість) варять латекс, змішаний з водою та мурашиною кислотою. Суміш вариться, доки не скипить. Потім з неї витискають воду, пропускаючи через дерев'яні валки. На листі вже готового кавчуку задовжки приблизно 50 і завширшки 30 сантиметрів наноситься ромбічний рисунок, щоб при транспортуванні листи не склеювалися.

Виходимо з приміщення, заглиблюємося в ліс і помічаємо невеликий, але високий будинок. Тут листи кавчуку коптяться димом, щоб запобігти їх-

ньому швидкому псуванню.

...Плянтації залишилися позадв. На зміну їм прийшли невеликі дерева, які трохи нагадують нашу ліщину. Це знамените шоколадне дерево, що дає лійкові плоди. Зовні вони схожі на перець, тільки трошки більші. З них добувають бурі зерна, які потім сушать і розмелюють. Третій порошок — це і є відоме кожному какао.

Рівна дорога прорізує ліс. Обабіч шляху виникають маленькі лісові селища, де живуть робітники плянтацій. Машин на шосе майже нема. Як тяглову силу тут використовують невеликих одnogорбих тварин — зебу, а також слонів. Один з погоничів слонів, з яким ми розмовляли, жартома назвав свого улюбленця "підйомним краном".

— У нас не багато машин, — сказав Матевадера (так звали нашого нового знайомого), — у нас, на Цейлоні, замість них працюють слони. Вони переносять вантажі, викорчовують дерева, працюють на будовах.

А втім, на Цейлоні тільки багаті люди мають своїх слонів. Здебільшого ці тварини належать усім жителям села, які спільно годують слонів.

Недалеко від дороги у річковій долині ми помічаємо невеликі дерев'яні хатки. Тут добуваються дорогоцінні і напівдорогоцінні камені: рубіни, сафіри, топази, аметисти, гранати. Цейлонські самоцвіти залягають неглибоко під землею, і їх видобувають вкрай примітивним способом. Викопується яма, звідки виймають пісок, змішаний з гравієм. У невеликих луб'яних ґрунт промивається водою — і дорогоцінні

камені, якщо вони є, осідають на дно.

Місто, в околицях якого добувають дорогоцінні камені, називається Ратнапур ("ратна" — самоцвіт, "пура" — місто), або в перекладі — місто самоцвітів. І справді, життя мешканців цього міста так чи інакше зв'язане з промислом самоцвітів: вони шукають дорогоцінні камені, обробляють їх або торгують ними. Так, полірування самоцвітів провадиться тут же, в місці. На кожному кроці — майстерні. Ремісники на дерев'яних верстатах надають каменям найрізноманітніших форм. У ювелірних магазинах, яких багато в місті, можна побачити чудові намиста, браслети, сережки, виготовлені ратнапурськими умільцями.

Ще через кілька годин їзди ми потрапляємо в місто Канді — друге за розмірами після Коломбо місто на Цейлоні. Воно уклалося своїм ботанічним садом, де зібрано всі рослини Цейлону, та найбільш відомим у країні буддійським храмом — "храмом Зуба". Тут, за легендою, зберігається зуб Будди.

А за містом Канді починаються плянтації цейлонського чаю, відомого в усіх кутках світу. Чай також становить національне багатство цього острова. Схили горбів, між якими єтьсся шосе, вкриті рядами кущів. Від одного до другого переходять збиральниці чаю. У них на спинах великі плетені коші, куди складається листя. Дівчата привітно піднімають руки, а наші машини вже мчать далі й далі, вглиб острова — туди, де терасами підносяться рисові поля...

СВІТЛО ВИПРОМІНЮЮТЬ СТЕЛЯ І СТІНИ

Ви заходите в темне приміщення, звичним рухом повертаєте вимикач — і стає світло. Але що це? Ви чекали, що, як завжди, під стелею спалахне лампа, але в кімнаті її нема. Цього разу світяться стеля і стіни! Придивившись, ви помічаєте, що вони обкладені гладкими білими плитками, дуже схожими на кераміку у ванних кімнатах. Здається, ніби стеля і стіни стали прозорими і крізь них летить денне світло. Прикладіть руку до світної пластини — вона зовсім холодна. Ще раз повернули вимикач, — і знову стає темно...

У чому ж річ?

Найпоширенішими джерелами світла є в наш час лампи нагрівання та флюоресціюючі або люмінесцентні, відомі в побуті під назвою ламп денного світла. Останні являють собою заповнені ртутною парою чи аргонною скляні трубки, вкриті зсередини спеціальною світлою речовиною — люмінофором. В обидва кінці трубки впаєно електроди, до яких підведено високу напругу. В результаті в трубці виникає ультрафіолетове проміння, під дією якого люмінофор світиться. Таке явище стало назву люмінесценції.

Люмінесценція відбувається не тільки під впливом ультрафіолетової радіації. Є речовини, що світяться при опромінуванні звичайним світлом, рентгенівським промінням, потоком електронів тощо. Ці різні види радіації надають атомам люмі-

нофору енергії, що й випромінюється у вигляді світла.

Однак є особлива різновидність люмінесценції, про яку ми коротко розповімо. Існують кристалічні речовини, що світяться, коли вмістити їх в електричне поле. Це так звана електролюмінесценція.

Дія нового джерела світла, згаданого вище, основана саме на застосуванні цього явища, і тому схожі на тонкі плиточки лампи названо електролюмінесцентними.

Як же працює така лампа?

Уявіть собі звичайний плоский конденсатор, у якого простір між обкладками заповнено сірчастим цинком. Підведіть до конденсатора перемінний струм — і сірчастий цинк почне світитися. Що ж при цьому відбувається? Між обкладками конденсатора виникає перемінне електричне поле. Воно вириває з атомів сірчастого цинку ті електрони, що неміцно "сидять", і пересуває їх у межах кристалічної решітки.

В процесі руху електрони дістають деяку енергію і, зштовхуючись, віддають її іншим атомам. При цьому сірчастий цинк випромінює світло, що зникає, коли з лампи знято напругу.

Електролюмінесцентна лампа являє собою тонку пластинку з трьох шарів. Перший шар — метал; на нього нанесено шар фаянсу, до якого домішано певну кількість сірчастого цинку. На шар фаянсу наноситься тонкий, прозорий шар окису оло-

га. Він пропускає світло кристалів сірчастого цинку, вкраплених у фаянс. Шар окису олова відіграє роль другої обкладки конденсатора. Загальна товщина цієї тришарової пластини не перевищує кількох міліметрів, довжина її становить близько 15-20 сантиметрів, ширина — 10 сантиметрів.

Час служби електролюмінесцентної лампи — майже 10 років, тобто вона набагато довговічніша за лампи нажарювання й денного світла. Крім того, електролюмінесцентна лампа має ще одну цілком незвичайну властивість: ви можете за своїм бажанням змінювати колір її випромінювання. Наприклад, жаркого сонячного дня можна зробити в кімнаті "холодне", синько-зелене світло, що ство-

рюватиме враження прохолоди, взимку, коли холодно, можна залити кімнату жовточервоним світлом — наче палає в комині. Колір радіації змінюється дуже просто: досить змінити частоту струму, як відповідно іншою стане частота електричного поля в лампі, а з нею і частота коливань електронів в атомах сірчастого цинку. В результаті змінюється довжина хвилі випромінюваного лампою світла, тобто колір.

Електролюмінесцентні лампи ще не дістали великого поширення, бо вони малоекономічні й потребують для роботи струму високої напруги й високої частоти. Але в недалекому майбутньому вони, можливо, замінять існуючі засоби освітлення.

Б. С.

НА ГРЕБЕНЯХ ОКЕАНСЬКИХ ХВИЛЬ

В Австралії, Новій Зеландії, на Цейлоні, в Гавані, в різних країнах Тихого та Індійського океанів досить поширений своєрідний вид спорту, який носить назву "сорфінг". Сорфінг означає совгання на хвилях. Змагання з цього виду спорту бувають досить різноманітні. Інколи перемога присуджується тому, хто першим досягне фінішу. Інколи тому, хто покаже найбільшу швидкість або пропливе далі від інших.

Учасники змагань з сорфінгу користуються човнами, які нагадують каное, або спеціальними дошками шириною в 0,5 м і до 2 м завдовжки. Завдання полягає в тому, щоб піднятися в своєму "судні" на гребінь хвилі, потім перебратись на іншу хвилю і т. д.

Найцікавішими є змагання на дошках. Спочатку спортсмен відпливає метрів за 500 від берега, де й береться за старт. Далі плавець із спритністю акробата підкидає свій "човник" на гребінь хвилі. Потрібне велике вміння, щоб повністю використати потужність і швидкість хвилі, яка зароджується, і стоячи на дошці, піднятися на самий її піяний гребінь.

В Австралії існує аматорська спілка сорфінга, яка об'єднує близько 200 клубів з 150 тисячами членів у них. Спілка ця створена не лише для розваги. Головна мета її членів — врятування потоплюючих. З часу створення спілки (1907 рік) і до наших днів любителями сорфінгу врятовано на воді понад 100 тисяч людей.

ДАЛЬШІ КАНДИДАТКИ НА "МІСС УКРАЇНУ"

Маріянна Борденюк, Су Сен Мері, Онт. — 19 років, закінчила "Комершіал гай скул", грає на скрипці, співає, диригує, є членом балету. Це фото з різдвяної телевізійної програми. Запропонована від укр. кат. парафії.

Постійні передплатники "Ми і Світ", що не хочуть нищити журналу, можуть зголосити свою кандидатку на "Місс Україну", не надсилаючи купону. Для всіх інших надіслання купону обов'язкове.

Дарія Заревич, Дітройт — закінчила "гай скул" (гімназію) і Музичну Консерваторію, пластунка. Запропонована на наш конкурс читачами з Дітройту.

КУПОН

Пропоную на "Місс Україну"
панну

УМОВИ КОНКУРСУ:

1. Участь беруть тільки дівчата у віку 16-30 років.

2. Кандидатками можуть бути тільки ті, хто був обраний королевою на якійсь заставі або кого запропонує бодай 10 читачів нашого журналу.

3. Кандидатка має прислати до редакції три фота в різних позах (з них одне на повний зріст) і 3 дол. на кошт кліші.

4. Фота кандидаток поміщуються в журналі, починаючи з квітневого номера і ще раз всі разом будуть вони поміщені у вересневому числі. "Місс Україна" буде проголошена у жовтневому випуску і тоді на обкладинці буде поміщене її фото.

5. Починаючи з квітневого номера журналу поміщуємо купони, які просимо зберегти та опісля надіслати нам, вирізавши та подавши прізвище вибраної кандидатки.

Свгенія Гнатик, Боффало, — 22 роки, закінчила "гай скул" і "Бизнес інститут", декілька разів була вибрана королевою на забавах. Запропонована читачами журналу з Боффало.

ПЕРШІ ЛЮДИ НА ВЕНЕРІ

ЗМІСТ ПОПЕРЕДНЬОГО*):

У міжпланетному кораблі, астроплані, на Венеру прилетіла перша українська експедиція, що зазнала на чужій, незнаній планеті чимало пригод. Мандрівники можуть виходити з астроплана тільки в скафандрах, з приладами до дихання, бо в атмосфері Венери надто багато вуглекислоти. Крім того, як виявилось, Венеру населяють загадкові потвори, від яких просто чудом вирятувались уже Галя і Вадим. А ось гігантська бабка схопила Луня і понесла невідомо куди. Весь день турбувались товариші. Але ввечері Лунь щасливо повернувся до астроплана. Після вечери він раптом замовк і попав у задумч. Опісля ж подав проект, щоб висадити динамітом скелі, які відділяють міжгір'я від близького озера, щоб струя води допомогла зрушити астроплан. Коли закладано динаміт, Галя помітила нагло дивну істоту.

Гігантська істота пливла поверхнею озера. Довга гнучка шия її, розділена на добре помітні кільця, несла на собі плескату гадючу голову з твердим ротом. Тулуб залишався схованим під водою. Тварина пливла вздовж берега, оглядаючись по сторонах опуклими мигаючими очима. Час від часу над водою з'являвся тонкий хвіст з двома довгими відростками. Та ще можна було, придивившись, помітити широкі плавці, що повільно рухалися в воді.

Гвинтівка Луня неквапливо підводилася, ловлячи на мушку плескату голову тварини. Але Сокіл зробив крок уперед і схопив рукою гвинтівку Луня. Той здивовано поглянув на нього:

— Чого хочете, Вадиме? В чому річ?

— Не треба стріляти, Іване, прошу вас.

— Чому, дозволю собі спитати? — не менш здивовано поцікавився Лунь.

— Наша робота наближається до кінця. Хто знає, може статися, що ваш постріл поверне увагу ще яких-небудь потвор... і це завадить нам, не дасть закінчити діло сьогодні... Не стріляйте, дорогий Іване. Хай пливе, куди їй завгодно!

Сокіл мав рацію. Адже мандрівникам зараз ніщо не загрожувало, тварина не збиралася нападати на них. Лунь опустив гвинтівку і з жалем спостерігав, як невідома істота неквапливо пливла далі й далі. Вперше він побачив тут щось, що здавалося йому придатним для полювання, — і як на те лихо, йому доводилося утримуватися від пострілу!

Нарешті рогата тварина зник-

*) Див. "Ми і Світ" чч. 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49.

ла за мисом, що виступав далеко в озеро. Лунь ніби згадавши щось, повернувся до Галі. Очі його були насмішкливо прищулені.

— Як, хочете викупатися, спитаю вас? Є весела компанія, чи не правда? — Його рука зробила широкий жест у бік озера.

Галя сердито відмахнулася від нього: і навіщо іронізувати?

Без завад мандрівники закінчили заряджати свердловини. Перелитий в довгі сталеві трубки атоміт був закладений в скелі, відтулини Сокіл забив металічними пробками. Тільки тонкий чорний шнур, який виходив з-під тих пробок, указував тепер місце, де були сховані потужні заряди атоміту, що мали висадити в повітря важке кам'яне тіло греблі.

Тонкі чорні шнурки з'єднувалися разом в маленькій круглій коробці — і звідси дном міжгір'я між скелями тягнувся просмолений зовні кабель в металічному панцері. Цей кабель був прокладений на відстані майже півтора кілометра до міжпланетного корабля. Сховані в ньому шнурки з'єднувалися з контактним устроєм на пульті керування астропланом. Роботи по підготовці вирішальної операції — висадження скелястої греблі — були закінчені.

Ще кілька днів відібрала перевірка вантажу корабля і його пакування. Микола Ринденко власними руками промацав кожне з'єднання ультразолотих пластів, які захищали інфрадія, виміряв дозиметром випромінювання поза стінами склепу. Сокіл тривожно стежив за кожним рухом академіка, за виразом його обличчя: та неже

Микола виявить який-небудь промах, яку-небудь неточність?.. Проте ні, академік Ринденко лишився задоволеним. Зроблено було все, передбачене розрахунками і точним планом підготовки до зворотного вильоту. І Сокіл полегшено зітхнув: експедиція привезе на Землю знайдений нею на Венері інфрадія!

Втім, було вже пізно і Ринденко тут-таки наказав:

— Негаймо спати, друзі. Ранок ми мусимо зустріти повними сил і бадьорості. Попереду великі випробування!..

Але як заснути, коли знаєш, що тільки одна ніч відділяє тебе від вирішальної події? Як спинити, заспокоїти думки, які тривожно нагадують про те, що сказав Микола. Мінливий фіолетовий нічний присмерк глибокого міжгір'я, — неже ж і справді ми бачимо його сьогодні в останній раз? А якщо завтра все буде в порядку, якщо астроплан вийде на поверхню величезного моря, куди впадає річка, — тоді післязавтра буде дано зворотний старт з Венери на далеку рідну Землю... Батьківщина, мама, друзі, як хороше! І, звичайно ж таки, Галя не помітила, як її охопив глибокий рівний сон. Дівчині здавалося, що вона тільки на хвилинку заплющила очі, як зразу ж почула бадьорий голос Миколи:

— Аргонавти всесвіту, ранок! Вставати! Час не жде, треба швидко поснідати — і до діла. Галю, не ховатися під ковдру! Підйом!

Сніданок Галя їла мовчки і тільки за обов'язком: ну яка справді може бути їжа, коли зараз буде вирішуватися їхня

доля! Вона раз у раз поглядала в ілюмінатор, на звичні вже гострі скелі, стрункі цикадеї і бенетити, ажурне листя папороті. Їй згадувалося, з яким дивуванням і цікавістю вона поглядала в ілюмінатор першого дня їх перебування на Венері. Яким тоді все здавалося незвичайним, загадковим, страшенно цікавим. А тепер — хоча б уже швидше на Землю, додому, додому!

Нарешті Микола скомандував.

— По гамаках, друзі! Будемо починати. І прошу прив'язатися не менш старанно, ніж перед стартом. Наближаються серйозні і небезпечні хвилини.

Він спинився на мить і потім додав — так м'яко і лагідно, як міг говорити тільки він один, турботливий старший друг і товариш:

— Зараз — геть всі побоювання. Ми віримо, що все буде бути найкраще. Інакше не може бути!

Уважний погляд Миколи перевіряв, чи все готово в центральній каюті, чи не лишилося що-небудь неприбраним, забутим. Він ще раз поглянув на товаришів, які опустили гамаки, задоволено кивнув головою і вийшов до навігаторської рубки. А Галя Рижко не стрималася від того, щоб востаннє не зазірнути ще в ілюмінатор... ні, не пальми, не скелі і не мережану папороть хотілося їй побачити в останній раз! Високо в небі над краєм міжгір'я між двома вічнозеленими кипарисами, все так само, як і раніше — майорів гордий синьо-жовтий прапор Батьківщини!.

Пролунав легкий шум. Автоматичний механізм засував водночас всі ілюмінатори цен-

тральної каюти металічними віконницями. В каюті стало темно. Тільки один великий екран телескопа світився в центрі стелі перед очима притихлих мандрівників.

— Увага, вмикаю струм! — пролунав в каюті гучний строгий голос Ринденка.

Пронизливо задзвенів сигнальний дзвоник. Починається! Вибух!

Проте, тривожна тиша не порушувалася нічим. Ані найменшого звуку, ніякого руху... Очі мандрівників не відірвалися від екрана. Галя мимоволі рахувала про себе:

— Раз... два... три...

Вона рахувала, мабуть, надто часто і квапливо. Хоч як напружено вона чекала, — все одно, чорна хмара з'явилася над скелями зовсім раптово. Хмара хутко розпливалася в усі боки, закриваючи небо. І майже зразу ж таки серед скель, що розвалювалися, падали направо й наліво, виблиснула вода. Ще одна мить — і скель уже не було. Замість них виникла вертикальна світло-сіра водяна стіна, від одного схилу міжгір'я до другого.

Ця стіна спочатку нерухомо завмерла — а по тому цілою своєю масою рвонулася вперед, наповнюючи міжгір'я з напругою до астроплана. Вона посувалася неймовірно швидко, не зменшуючись у висоті. Галя розширеними очима дивилася на екран перископа, її серце замирало від тривожного чекання.

Ось верхня частина водяної стіни, яка досягала у висоту не менш як двадцяти-двадцяти п'яти метрів, ніби обвалилася кипучим і бурхливим водопадом.

Але не встигла ця хвиля водогаду впасти і до половини стіни, як вся маса води з новою силою ринула вперед, обвалюючись на скелі і зриваючи їх з місця. Здавалося, зараз вона всією своєю вагою навалиться на корабель.

— Ох! — не стримала вигуку Галя.

Потужний удар струснув астроплан. І зразу на екрані все зникло, згасло в сірому тумані. Корабель здригнувся, захитався. Його кормова частина трохи підвелася — і знову впала назад. Новий удар!

Астроплан тремтів і сіпався. Гумові троси, на яких висіли гамаки, грубісні амортизатори розтягувалися і знову скорочувалися. Гамаки виписували в повітрі нерівні криві. З буфету в стіні випала і покотилася пляшка. А корабель важко розхитувався задираючи і опускаючи корму, немовби намагаючись протаранити скелю.

— Та невже ж його не виштовхне? — прошепотіла Галя.

Пролунало глухе неприємне скреготіння. Астроплан повільно посунувся вперед. Він терся боками супермагнітового корпусу об скелі, він продирався між ними, захоплений могутнім потоком води, що мчав уздовж міжгір'я. Конвульсійно, ривками, раз-у-раз спиняючись і завмираючи, корабель повз дном міжгір'я. Тепер уже не було поштовхів ззаду; навпаки, відчувалося, як корпус астроплана переборює перепони попереду.

І раптом корабель так само ривком спинився. Глухе скреготіння перетворилося на дивний дзвінкий гул. Астроплан не посувався далі, впершись у якусь

перепону. Ціле його металеве тіло напружено дзвеніло у вухах. І так само вібрували і дзвеніли всі речі в каюті. Корабель не рухався! Водяний потік не виштовхнув його, він знову лежав на дні міжгір'я, затиснутий скелями.

— Під водою... під водою... — стукотіло серце Галі Рижко.

І ще раз пролунав короткий міцний удар. Щось загукотіло, перекочуючись по зовнішній стіні астроплана біля корми. Цей удар відгукнувся дзвоном по всій каюті, немовби весь корпус корабля застогнав.

Галя почула, як Сокіл крикнув, заглушуючи гуркіт:

— Все ж такі удари в якийсь уламок скелі!

Астроплан знову дуже хитнуло. Чи не вдар допоміг йому зсунутися?... Знову почалися удари ззаду, нерівні, конвульсійні. Корабель сіпався вперед, спинявся, він повз уперед, наче жива істота, яка наосліп намацувала собі дорогу між скелями в каламутній бурхливій воді. Його хотілося підштовхнути, допомогти йому вибратися із чіпких скель. І ось, немов звільнившись, астроплан з силою рвонувся вгору і вперед! Він повернувся набік, каюта наче оскаженіла. Її стеля раптом опинилася внизу, гамак, в якому лежала Галя, жбурнуло вбік, потім він повиснув сторчки, поставивши дівчину вниз головою. Корабель перевертався кормою вгору... Секунду чи дві він стояв у воді на носу, потім повільно почав опускати корму, розхитуючись на бік. Але він плив, плив!

На екрані перископа майнуло світло.

— Небо! Небо — радісно за-
гричала Галя.

Так, на екрані з'явилося сіре,
хмарне небо Венери. З важких
темних хмар першої-ліпшої
хвилини готовий був ринути
дощ. Безрадісне, низьке, при-
смеркове, але все ж такі небо!
І навколо астроплана вже не
було видно високих схилів, ске-
лястого міжгір'я. Він плів бурх-
ливою річкою, плів кормою
вперед, захоплений потоком во-
ди, яка заповнювала міжгір'я.

— Ура! Ура! — вигукувала
захоплена Галя Рижко, забувши
одразу про всі свої страхи. —
Пливемо річкою, річкою! Ура!

Вадим Сокіл й Іван Лунь
схвильовано потискували один
одному руки і посміхалися, по-
глядаючи на дівчину, яка не
пам'ятала себе від радості.

Гойдання астроплана зменшу-
валося. Його величезний кор-
пус поступово заспокоювався на
поверхні води, яка несла кора-
бель далі й далі до моря. Галя
відчувала, що вона не може
більше залишатися на своєму
місці. Треба було щось робити,
знайти вихід щастю, яке пере-
повнювало її. І вона не витри-
мала.

Забувши про суворі розпоря-
дження Ринденка, про непоруш-
ну дисципліну, яка зв'язувала
екіпаж астроплана, Галя від-
стібнула пружки запобіжних
ременів, зіскочила з гамака на
підлогу і, з трудом зберігаючи
рівновагу на підлозі, що не-
звично хиталася, кинулася до
навігаторської рубки, вигукую-
чи своє переможне "ура".

Услід їй неслися здивовані
вигукі Сокола і Луна:

— Галиночко, куди ви? Не
можна!

— Галю, порядку немає, буде
погано!

Проте вона не чула нічого.

Наче куля, вона влетіла до
навігаторської рубки, підбігла
до враженого Ринденка, який
нічого не міг зрозуміти, і, не
звертаючи ніякої уваги на його
суворе нахмурене обличчя, об-
хопила з розбігу шию акаде-
міка обома руками і дзвінко
поцілувала його.

— Миколо, дорогий, золотий,
яка я щаслива! Миколо, як чу-
дово жити на світі! Як я люблю
вас!

Ринденко чавить не пробував
зберегти суворого вигляду. По-
хитуючи з докором головою,
він посміхався і повторював:

— Ай, пустунка! Ай, недис-
ципліноване дівчисько! Та хіба
можна так? Ось я вам задам!

Але Галя бачила, що його очі
зволожилися, підозріло збли-
щали. Академік обійняв однією
рукою дівчину за плечі і пов-
чально сказав:

— І будь ласка, не спробуйте
продовжувати. А то ще, чого
доброго, від хвилювання хлю-
пати почнете, знаю я вас... За-
ждіть, мені якраз соринка в
око потрапила, треба прочисти-
ти. Де моя носова хустинка,
га?..

Притиснувшись щокою до
плеча Миколи, Галя дивилася
разом з ним на екран периско-
па, на якому швидко проплива-
ли незнайомі круті береги,
увінчані зеленими коронами ци-
кадей і кипарисів, зарослі гу-
стим чагарником. Ці береги
відступали все далі й далі, по-
верхня піннявої води ставала
ширшою й ширшою, заповню-
ючи собою все поле зору.

Астроплан випливав у море,
величезне море, тьмяне срібло

якого ховалося з сірим обрієм. Хвили м'яко погойдували міжпланетний корабель, до половини занурений у воду. Сопла його ракетних двигунів дивилися під кутом униз, ніс був трохи піднятий. Рух корабля поступово уповільнювався — і нарешті він спинився зовсім.

Ринденко обома руками повернувшись до себе схвилюване обличчя Галі, ніжно поцілував її в чоло і сказав:

— Ідіть, дівчинко моя. Щастя не зрадило нас, — чи не ваша це щаслива зірка виручає, га?.. Ідіть, скажіть Вадимові й Луневі, що я прошу їх негайно взятися за ретельний огляд всіх чисто приміщень астроплана. Треба перевірити всі кутики корабля, всі механізми — чи не пошкоджено в них щось під час цих підводних штовхань? Адже завтра ми відлітаємо вже на Землю, треба встигнути все зробити. Ідіть, ідіть, Галю. І не забувайте про дисципліну. Дивіться, щоб більше не було таких вихваток, як сьогодні. Чуєте, розбишако?

Це прозвучало суворо — і очі Миколи поглянули на Галю з-під навмисно насуплених брів теж дуже суворо. Проте коли б того дня погляд цих самих очей не спинявся на життєрадісному, веселому обличчі дівчини, — в них світилася ласка, а голос академіка мимоволі пом'якшувався. Звісно, розбишака, навіжене дівчисько, яке треба тримати в руках, все це так. І Вадимові іноді доведеться з трудом справлятися з її імпульсивністю, це також вірно. Проте Микола тепер ще більше розумів молодого геолога і радів за нього...

А наступного дня, шістнадця-

того лютого, точно виконуючи вказівки Землі, експедиція була готова до відльоту в зворотному міжпланетну подорож. За кілька хвилин до півдня Галія Рижко, як і її товариші, лежала вже в своєму гамаку, міцно закріпивши пряжки запобіжних ременів.

В ілюмінаторі центральної каюти лилося фіолетове світло Венери — химерне тьмяне світло планети, населеної дивними потворними тваринами, планети, що зберігала в своїх хащах і печерах дорогоцінні інфрачервоні та ультразолоті. З м'яким шумом насунулися металеві віконниці ілюмінаторів, ховаючи за собою і це примарне фіолетне світло, і далекі береги.

В каюті пролунав голос Ринденка:

— Увага! За хвилину даю старт.

— І не попрощались як слід з Венерою, — сказала зажурена Галія. — Вчора ніколи було, і сьогодні не встигли... Більш уже не побачимо її. — Вона сказала це тихо, про себе. Але Ринденко почув її.

— Не побачимо ми, побачуть інші, — відповів він твердо. — Наша подорож сюди не остання, Галю, а перша. На планеті майорить наш рідний український прапор. Шлях на Венеру відкритий нашою експедицією — і цим шляхом полетять десятки інших міжпланетних кораблів. Увага, друзі!

Руки академіка Ринденка лежали на пульті керування. Микола подивився на екран перископа, на сірі хмари неба Венери, що пливли по ньому, на циферблат годинника. Дванадцять!

— Даю старт!

...Стривожена громоподібними вибухами, які гриміли понад морем, стурбована хвилями, що бурхливо набігали на береги, — над верхівками вічнозелених цикадей, над незайманими хащами Венери підвелася плеската голова невідомої потвори.

Величезними витріщеними очима голова подивилася на

море, дурно втупилася в небо, побачила там малесеньку темну риску, яка блискавично промайнула під свинцевими хмарами і зникла в їх густій, непроникливій товщі, — і, нічого не зрозумівши, сховалася знову за деревами, у гущавину і сутінь вогкого первісного лісу...

Кінець

СТАРОДАВНІ НАЗВИ КИЄВА

Найдавніший період історії Києва губиться в глибині віків, як і історія таких давніх міст, як Рим, Париж і ін. Минувшина Києва, як і цих міст, теж прикрашена легендами та переказами.

Розташований на великому Дніпровському водному шляху, по якому йшла торгівля південних країн з північними. Київ рано стає відомий серед інших народів. Ще в легендарний період історії Києва він був відомим як "град Дніпра".

Уже в скандинавських сагах перших сторіч нашої ери згадується Домпаршадт, тобто Дніпровське місто. Під цією назвою в III-IV ст. ст., коли на півдні перебували готи, існувало невелике місто, що стояло, як гадали, там, де тепер розташований Київ, його й ототожнювали з Києвом. На території Києва було знайдено монетні скарби, які збереглися від того часу. Вони свідчать про існування в ту пору поселення, що мало торгіві зносини з далекими країнами Півдня.

Київ, як відомо, був давнім центром східних слов'ян. У часи зносин Скандинавії з Придніпров'ям, знову ж у скандинавських сагах Київ називається Кенуградом, Гунгградом; араби в IX-X сторіччях називали Київ — Куяб, Куяба, Кунаб, Кунаба, Құнына і вели з ним широку торгівлю. Про це свідчать арабські диргеми (срібні монети), знайдені у Києві.

Византіяці знали Київ в X ст. під назвою Киаво, Кава, Киова, Самбаток; під останньою назвою Київ був відомий у хазарів, як укріплене місто. На заході у німецьких авторів Київ згадується під назвою Гунниград, згодом Китава (XI в.), Киама, Хиве, в чеських літописах зустрічається назва Къев, Киява, Құева.

У наших літописах трапляється транскрипція: Києв, Киев і Кієв.

I. Самойловський

КИТАЙСЬКІ РОВЕРИ

В Китаї почато випуск роверів оригінальної конструкції. Діаметр коліс майже вдвоє менший за звичайний, сидло і роздвоєний рульовий важіль високо підняті. Ці незвичайні на вигляд ровери, на думку спеціалістів, є дуже практичними.

СТАНІСЛАВІВЦЯМ В АЛЬБОМ

Колишні учні станіславських середніх шкіл відбувають у Нью-Йорку свій товариський з'їзд. Це й навіяло нам споми-ни з цього затишного і гарного міста, що звалось колись Станіславів, а тепер переміне-но йому назву на Станіслав.

Було там за польської окупації три українські середні шко-ли: чоловіча державна гімназія ("з руським снзикем наування" —

як її називала влада, що бояла-ся вимовити слово "україн-ський"), дівоча приватна гімна-зія УПТ і приватна учитель-ська семінарія Сестер Василя-нок. Вищих шкіл не було, отже учні вищих клас гімназії віді-гравали до деякої міри роллю студентів ("академіків"). Мали вони куди більше, як напр. у Львові, успіху в дівчат (чоло-віча гімназія була тільки одна,

Забава в авлі української державної гімназії в Станіславові (1930 р.) з участю учениць дівочої гімназії УПТ і Учит. Семінарії СС. Василянок.

**Група учнів української держ. гімназії в парку Ромашкана
в Станіславові (1930 р.)**

а дівочих шкіл дві, що завжди ривалізували поміж собою), а також спадав на них обов'язок боронити доброго українського імени в студентському світі. Постійні бійки, що по інших містах велися поміж польськими і українськими корпорантами, тут перекинулися на терен середньошкілників. Студенти приїжджали зі Львова та Кракова тільки в ряди-годи "на гостинні виступи". Тоді вже падали грубіші жертви, що їх часто заношено додому на простирадлах. Найзавзятіші бійки велися в короткому періоді (1927-29), коли дозволено було учням української гімназії носити "мазепинки". Їх треба було таки добре захищати від

польських учнів, студентів і вуличного шумовиння.

В роках 1928-30 польська влада, в зв'язку з щораз ширшою діяльністю спершу УВО, а опісля ОУН, почала свої репресії також по українських школах. Постепенно стали насилати польських учителів до українських шкіл (спершу до польської мови, опісля вже й до історії та навіть гімнастики), вели деякі предмети викладати в польській мові та стали примушувати дирекцію гімназії влаштовувати для учнів різні "поранки" з нагоди польських державних свят і брати участь у дефілядах вулицями міста. В 1928 році учні відмовились взяти участь у святі "3-мая" і то-

ді на кілька місяців розв'язано українську державну гімназію і заряджено нові вписи.

Але спротив все одно не припинився. Він був дуже подібним до теперішнього спротиву кипрських учнів англійському режимові на тому острові. Не було державного свята без якогось інциденту: летючок, слізних бомб, демонстрації.

Роля директорів українських шкіл була в тому часі незавидна. З одного боку вони розуміли і внутрі солідаризувались з своїми учнями, а з другого — хотіли й мали обов'язок зберегти школу, охоронити її перед закриттям. Пам'ятаю, як то в 1929 році відбувався в чоловічій гімназії "поранек" в честь Пілсудського. Зійшлися учні у великій гімназійній авлі на богослуження, а після того учитель-поляк Дрозд мав реферат у польській мові. Сам завзятий пілсудчик він в ораторському запалі забув про те, до якої публіки говорить, і закінчив свою промову словами. "Крикнім тричі — хай живе наш вождь Юзеф Пілсудскі!" Йому відповіла просто цвинтарна тиша. Було на залі ще двох по-

ляків-учителів, але й вони мовчали, бо були "ендеками". Тоді поволі піднісся з свого крісла директор гімназії Джердж і вклонившись в три боки сказав тричі: "Многая літа, Многая літа, Многая літа!" — Це була така комічна ситуація, що звідусіль понісся просто спазматичний сміх...

Випровадили тоді раз учнів на якусь парадну перед польський костел. Стоять побіч віструнчені лави учнів польських шкіл. Команда: "Бачосьць" (позір)! Грають польський гімн, а українці в різношерстих шапках на головах, сміються, говорять... Потім дефілада містом попри пам'ятник Невідомому Воякові. Біля пам'ятника генерал, воєвода. Знову команда: Скинуги шапки! Еліво глянь! — А в хлопців нікому й на думку не приходить скидати шапку, руки в кишенях, лускають зернята і глядять, якраз у протилежний бік. Мали ми тоді не будь-яку сатисфакцію, бо разом з нами перейшов побіч пам'ятника, не скинувши капелюха, і наш господар кляси — проф. Новосельський та мав опісля за це судовий про-

Одна з класів
вочої гімназії
УПТ в Станісла-
вові на прогу-
лянці

цес... Поліція переводила арешти поміж учнями, багато з нас познайомилося з тюрмою при вул. Камінського, але таки не дала собі ради з нами

Мав наш Станиславів в собі чимало романтики: з своїм парком Ромашкана, з годинами

гімнастики на човнах, з "шварцуваннями" (на ретурку) до театру Плавацького, своїми "підніками" влітку і "куліками" взимі. Усе це згадується тепер як далекий, чарівний сон.

(мк)

СУЧАСНИЦЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Хто читав у творах Лесі Українки її листування, той пам'ятає листи поетеси до Антоніни Макарової. Давно були написані ці листи. І ось ми в гостях у Антоніни. Живе вона в Гадячі. Недавно, 2 березня, їй минуло 90 років.

Пожила віком, але рухлива жінка радо зустрічає гостей.

Антоніна Макарова народилася 1863 року в сім'ї службовця. Закінчивши Роменську гімназію, вона вчителює в Гадячі. Тут Макарова познайомилася з Лесею Українкою, яка допомогла простій вчительці вийти на шлях активної громадської роботи.

Макарова, яка 36 років працювала в школі, брала участь в організації читань для місцевих жителів, безкоштовно викладала в недільній школі для дорослих, працювала в міській бібліотеці, збирала кошти на допомогу політичним засланим...

Лесья Українка більше десяти разів була в Гадячі і завжди знаходила вільний час для душевних розмов з Антоніною Макаровою. Поетеса постійно листувалася з своєю подругою, присвятила їй вірш "Товарищі на спомин", в якому є такі рядки:

О, сором мовчки гинут'

й страждати,

Як маєм у руках хоч

заржавілий меч.

Ні, краще ворогу на одсіч

дати

Та так, щоб голова злетіла

з плеч!

І Макарова, прислухаючись до гнівного поетичного слова Лесі Українки, навчала школярів палко любити рідний народ, ненавидіти його одвічних ворогів. Вчителька часто нагадувала дітям Лесині слова про те, що "...тільки той ненависти не знає, хто цілий вік нікого не любив..."

В одному з своїх листів до поетеси Макарова писала, що Лариса вміє підтримувати людей у біді, надихати їх на подвиг і працю в ім'я світлого майбутнього. На це письменниця з властивою їй скромністю відповіла: "Мені не одні Ви казали, що при мені люди робляться луччими, — сьому б я хотіла вірити, бо се був би дуже щасливий дар. Все-таки не вважайте мене за ідеал, бо я не варта сього, скажу більше, — ніхто не вартий сього, бо ідеал се ідея, а не людина".

...Антоніна Макарова ще повна бадьорости. Її спогади про Лесью Українку мають велику цінність. **Кость Прохоренко**

ЦІННА КАРТИНА – ЗА 1 ДОЛЯРА!

Щоб дати змогу нашим мистцям постійно збувати картини і щоб поширити українські мистецькі картини також поміж тими Читачами нашого журналу, які не мають ще змоги купити собі оригінальну картину, ми будемо влаштовувати систематично льосування картин.

В кожному номері "Ми і Світ" поміщуємо це оголошення з купоном, який просимо витяти і надіслати враз з одним долларом на адресу нашої редакції (постійні передплатники, які не хочуть вирізуванням нищити собі журналу, можуть зголосити свою участь у льосуванні самим тільки листом, переславши в ньому 1 дол.).

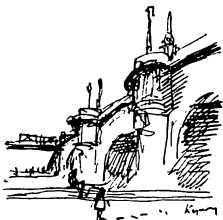
Коли призбирається 50 чи 100 купонів (залежно від вартости картини) переведемо льосування. Льосування будуть відбуватися в присутності щораз інших запрошених читачів журналу.

Будемо завжди вибирати найкращі картини мистців. Давучи доллара, допоможете розвоєві рідного мистецтва, а одночасно маєте шансу бути одним із щасливців, що за 1 дол. набуде цінну картину.

Наших Приятелів просимо підшукати нам у своєму оточенні хоч кількох постійних учасників цього конкурсу.

КАРТИННА ГАЛЕРІЯ "МИ І СВІТ"

Мій причинок до розвою рідного мистецтва

Ім'я і прізвище:

Адреса:

.....
Підпис

ПОСИЛКИ В УКРАЇНУ

ЧЕРЕЗ "МИ І СВІТ"

Для вигоди наших Читачів, зокрема тих, кому далеко до висилкових центрів, наше Видавництво перебрало представництво

УКРАЇНСЬКОЇ ВИСИЛКОВОЇ ФІРМИ "ЧУМАК І С-КА" В ЛОНДОНІ, АНГЛІЯ

Ця фірма гарантує найнижчі ціни, солідний товар і доставку посилок найдалі до одного місяця після виплати грошей. Цю гарантію скріплює ще авторитет нашого Видавництва, яке вповні відповідає за надіслані Вами гроші.

Посилка ч. 1

3½ ярда дуже міцного матеріалу на вбрання, темного кольору, і 2½ ярда доброї підшивки подв. ширини,
3 ярди міцного матеріалу на плащ "мелтон" — гранатовий і три ярди подвійно грубої підшивки на плащ,
3 ярди попеліни на сорочку (біла або в кольорах),
1 пара вовняних скапеток,
1 бритва — "Солінген",
1 пара міцних юхтових чобіт — "Сібутс",
1 фунт мила до прання.
Все разом — вага 20 фунтів, ціна 65 дол.

Посилка ч. 2

Купон на вбрання, чистововняний, в різних кольорах, 3½ ярда, дуже міцний,

Купон на плащ гранатовий, 3 ярди,
Вовняний матеріал на суконку, 3 ярди,
Черевики чол. міцні, військового типу,
Жіночі черевики, високі з холявками,
Дитячі міцні черевики,
Жіночий светер,
Чоловічий светер.
Все разом 20 фунтів, ціна 91 дол.

Посилка ч. 3

Купон міцного матеріалу на жіночий або легкий чоловічий костюм, 3½ ярда,
Купон на чол. вбрання, чистововняний твід, 3½ ярда,
Купон чистововнян. експортного матеріалу в паски, 3½ ярда,
Купон чистововняної густої афгаліни, 3½ ярда,

Як приклад низьких цін подаємо зразки посилок, з яких Ваші рідні за розмірно дешеві гроші матимуть найбільшу користь. Вони базовані головно на англійських вовняних купонах, які — як відомо — мають в СССР найбільшу ціну і які в Англії найдешевші. Кожна з цих посилок обрахована на дозволену найбільшу вагу — 20 фунтів. Тут подані ціни, в які включені вже всі оплати (за виїмком 2.50 дол. — більше порто при висилці до азійської частини СССР).

Купон міцного вовн. матеріалу на плащ, 3 ярди,
4 фунти мила до прання.
Все разом 20 фунтів, ціна 84 дол.

Посилка ч. 4

Купон чистововняного матеріалу на чол. вбрання в різн. кольорах, 3½ ярда,
Купон дуже теплого вовн. матеріалу на плащ, 3 ярди, 10 метрів білого полотна,
Чоловічі черевики військового типу,
Подвійний чистововняний коф.
Вага 20 фунтів, ціна 80 дол.

Посилка ч. 5

Купон чистововняного матеріалу на чол. вбрання, 3½ ярда,

Купон дуже теплого вовн. мат. на плащ, 3 ярди,
Подвійна італійська капа на ліжка,
Подвійний дуже теплий вовняний коф,
2 фунти шкіри на підшви чи золі.
Вага 20 фунтів, ціна 76 дол.

Посилка ч. 6

Чисто вовняний купон на вбрання, 3½ ярда,
Чисто вовняний, дуже теплий купон на плащ, 3 ярди,
Вовняний светер з рукавами,
10 фунтів твердої шкіри на підшви.
Разом 19 фунтів, ціна 71 дол.

МАЛЯР - ПАСТУШОК

Може дехто з вас і не бачив картин великих мистців, бо ж є чимало людей, які ніколи не заходили до музею. Вони бачили тільки репродукції. Так як існують люди, які ніколи не бачили моря, і знають його тільки з ілюстрованих поштів, що зображують море. Вони мають поняття про море, але це поняття не таке досконале як у тих, хто бачив море на свої власні очі. Треба мати чимало фантазії, щоб на основі цих малих чорно-білих репродук-

цій, які подаємо в журналі, уявити собі великі кольорові картини мистців.

Про найдавнішого відомого нам грецького мистця ми кажемо, що він був батьком грецького малярства. Приблизно в 2.000 років після нього жив чоловік, що його називаємо батьком італійського малярства. Він називається Чімабue. Жив у Фльоренції (Фльоренція, що її назва означає "місто квітів", знаходиться в центральній Італії). По ньому залишилосясього кілька творів, яких автентичність ще не зовсім просліджена. Глядячи на ці картини, ви може й не будете знати, чому то ми уважаємо Чімабue таким великим малярем.

Коли б він жив і малював тепер, його не подивляли б так, але в той час він був генієм, бо талантом перевищував усіх сучасних йому малярів.

Коли він закінчив був малювати образ Пречистої, цей твір так сподобався народові у Фльоренції, що його перенесено з процесією і при звуках тромпет з дому мистця до церкви.

Намалював Чімабue також образ монаха, святого Франца, якого фото тут поміщуємо. Ясний круг довкола голови святого називаємо авреолею. Її мальовано завжди довкола голови святих, щоб показати, що це святі особи. Кажуть, що св. Франц хотів так дуже уподібнитись до Христа, що прийшов

Портрет Чімабue: "Святий Франц"

до нього ангел і пробив йому отвори на руках і ногах, подібні до ран Христових. Ці отвори від цвяхів називаються стигмами.

Коли б Чімабуе не мав нічого іншого, крім своїх залишених образів, то мабуть не був би таким великим мистцем. Але свою славу він завдячує головно одному із своїх учнів, що став малярем на багато більшим від нього.

Одного дня Чімабуе ішов полем поблизу Венеції і там зустрів малого пастушка, що пас своє стадо. Дитина сиділа і гострим каменем вирисовувала на землі образ.

Глянувши через плече хлопчини на образ Чімабуе здивувався талантові і запитав, як він називається.

— Джіотто, — відповів хлопець.

Чімабуе запитав Джіотта, чи не хотів би він піти до Флоренції і там вчитися малювати. Хлопчина незвичайно зрадів і, діставши дозвіл батьків, пішов з майстром, щоб з ним жити і вчитися. Коли Джіотто виріс, то він малював багато прекрасних образів Христа, Пречистої Діви, а також святого Франца, що його так любив малювати його вчитель.

Святий Франц жив поблизу Флоренції в містечку, що свется Ассіз. В Ассізі є церква в його честь. А в дійсності це дві церкви, побудовані одна над одною. У вищій з них Джіотто намалював на стінах серію образів, які розказують життя святого Франца. На одному з них представлено, як то святий розмовляє з птичками, що зібралися довкруг нього.

"Святий Франц розмовляє з птичками" — образ Джіотта

В той час не малювали так, як сьогодні. Ми користуємося сьогодні переважно фарбами, що є сумішкою кольорових порошоків з олією (це називається олійною фарбою), і сучасні мистці малюють найбільше на полотні. А давно мистці розпускали кольорові порошки у воді і малювали ними на сирих стінах. Цей рід малювання звється фреском. Або розпускали порошки в густій рідині, як яйце чи клей, і малювали на стіні, на дереві, або на шкірі. Це малюнок клейовою фарбою.

Кажуть, що папа, бажаючи замовити образ в Джіотто, велів йому надіслати зразок того, що він потрапить намалювати. Джіотто занурив пензля

в першу скраю фарбу і одним рухом руки нарисував на кусинку дерева найправильніше коло та післав це папі. Чи думаєте, що ви потратили нарисувати правильне коло одним рухом олівця без циркуля? Спробуйте. Опісля постарайтесь зробити те пензлем.

Та коли це вам навіть пощастить, то не думайте, що ви вже великий маляр!

Не важко відбити рисунок через кальку, але куди важче відкопіювати його без кальки. Чимало людей вміють нарисувати

кошичок з овочами, вазу з квітами, вид на море тощо. Це все тільки копії. Бувають також копії дуже досконалі, що вимагають великого талану. Де-хто вміє так докладно копіювати твори великих майстрів, що їх майже не можна відрізнити від оригіналу. Але не багато є таких, хто вміє створити образ, знайти ідею у своїй власній голові і все те перелити на плотно чи папір. Чим досконаліше це зроблено, тим образ є ближчий геніальності.
(mr)

ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

Великий портретист доби класицизму — Дмитро Левицький — це один з найбільших репрезентантів не тільки українського, а й світового образотворчого мистецтва. На жаль, у всіх чужинних історіях мистецтва, у всіх енциклопедіях та лексиконах — його названо найвидатнішим російським портретистом.

Талант Дмитра Левицького формувався й дозрівав у найтрагічнішій добу, що її переживала Україна. Це була доба по Полтавській трагедії, коли Москва намагалася вже остаточно доконати Україну. Знаючи добре, що легше уярмити народ, позбавивши його наперед мистецьких здобутків, Росія впровадила 18 ст. нищила здобутки української духової й матеріальної культури, особливо ж здобутки доби Мазепи, коли наше образотворче мистецтво у формі козацького барокко було на верхів'ях свого розквіту. Тоді зліквідовано мистецьку школу в Харкові, обнижено до

ремісничого рівня мистецьку школу при Києво-Печерській Лаврі і позбавлено українських мистців творчого середовища так, що вже при кінці 18 ст. Україна була під мистецьким оглядом глухою провінцією. Українські мистці, опинившись без ґрунту, переставали творити й ради куска хліба — переставалися на ремесло або, щоб не змарнуватися, йшли до нового мистецького центру, що ним став Петербург — нова столиця московської імперії.

Цариця Катерина II заснувала Академію Мистецтва указом з 1764 р. і її ректором став українець Іван Мартос — великий скульптор, а професорами стали теж "інородці" — в більшості українці.

Серед таких то обставин формувався талант Дмитра Левицького. Народився Левицький 1735 р. в селі Маячці на Полтавщині, де його батько Григорій був священником. Його предки Левицькі-Носи походили з Правобережжя, з козацького ро-

ду і мабуть в часах "Рутни" перейшли на лівобережжя і поселилися в Полтавському полку, де виросло кілька поколінь священиків.

Початки мистецької освіти одержав Дмитро від свого батька Григорія Левицького, що був не тільки видатним малярем, але й знаменитим гравером. Здобув високу мистецьку освіту в Німеччині і його твори — особливо гравюри, були високомистецькі й дорівнювали голландським гравюрам.

Дитячі й молоді роки провів Дмитро в Києві, де його батько мав власний дім і працював як мистець. Одержавши підстави малярства від батька, Дмитро вчився далі в Київській мистецькій школі. Саме тоді архітект Бертольмео Ростреллі закінчив будову славної Андріївської церкви і покликано славного мистця Олексу Антропова, щоб розмалював у ній іконостас і стінописи. Як помічника взяв собі Антропов Григорія Левицького з його 17-літнім сином Дмитром. Впродовж трирічної праці Дмитро зробив великі поступки в малярстві і став правою рукою Антропова.

По закінченні Андріївської церкви, Антропов виїхав до Петербургу і забрав з собою Дмитра Левицького. Там вони деякий час працювали обидва, але Левицького не задовольняв уже Антропов — останній міг кан стилу рококо. Левицький швидко відчув подих нового стилю — класицизму і пішов поглиблювати свій мистецький талант у видатних мистців, які приїхали із Західної Європи, — спершу в Лягрена, а згодом у Валеріані.

Левицький не тільки збагнув новий стиль з подивугідною швидкістю, а й надав йому своєрідного чару. Вже першими своїми працями — особливо портретами, молодий мистець так заімпонував усім, що в дуже скорому часі найвидатніші представники столиці його просто засипали замовленнями.

Не зважаючи на те, що в той час в Петербурзі працювало багато визначних мистців які прибули з західної Європи, вже в 1763 р., Дмитро Левицький здобув славу найкращого портретиста петербурзької знаті. На 35-ому році життя (1770 р.) його іменували академіком і професором портретного малярства Академії Мистецтв. Успіхи мав колюсальні. Довкола нього зібралось велике число учнів, що бажали вчитися малярства і з великим піетизмом сприймали вказівки великого мистця.

В 1780 р. Левицького іменували "придворним портретистом" цариці Катерини II, яку він малював декілька разів. Один з таких портретів-шедеврів висів у гофмайстерській залі мальтанських лицарів на острові Мальті. В женецькому музеї у Швайцарії і досі пишасться знаменитий портрет філософа Дідро, кисти Дмитра Левицького, що вартісний не тільки технічною досконалістю, але й щонайважливіше, прекрасним віданням духовості цього великого енциклопедиста 18 ст. Портрет Нарішкіної — його роботи, зберігається у світовій галерії мистецтва — Луврі. Левицький дійшов до вершка своєї мистецької творчості в 70-80 рр. 18 ст. і тоді створив найбільші портретні шедеври. З тих часів походить його слав-

ний цикл портретів вихованок Смольного Інституту т.зв. "смолянки". Це портрети цілих постатей у свободних і легких позах, з балетними рухами та з чарівною і живою усмішкою на обличчях. Кольорит чудовий і тла незвичайно згармонізовані. Дивлючись на портрет "смолянки" Наталії Борщевої, що її репродукується майже в кожній історії мистецтва, можемо мати уявлення про цей знаменитий цикл. Левицький помер в Петербурзі в 1822 р., на 87 році життя, оточений великою славою і добробутом. Залишив по собі кілька сотень творів — особливо портретів, і велику кількість учнів, що їм передав багато зі свого знання. Найталановитішим учнем Левицького, що майже дорівнював йому, був Володимир Боровиковський — "козак з Миргорода".

Дмитро Левицький — це класичний виразник своєї доби. Його талант проявляється не тільки в тому, що він з великою досконалістю володів рисунком та знаменито відчував кольорит. Не тільки в композиції та в чудовому скопленні зовнішнього характеру людини. Левицький, як рідко який

інший мистець, вмів схопити й віддати незвичайно вірно духовість людини. Вмів схопити оте невловиме — вічно змінливе "щось", що в різних проявах існує у кожній душі людини. За осягнення цього "чогось" в портреті, змагалися найбільші мистці світу і не кожному з них це щастило досягнути. Його твори можна рівняти не тільки з творами великих англійських портретистів Рейнолдса ("Три грації", "Лейді Кокбирн") або Генсборо з його музикальністю в кольориті ("Блакитний хлопень", "Родина Бейлі"), але навіть, як каже проф. І. Грабар, "з архитворами Ренесансу". І хоча Дмитро Левицький не збагатив наше образотворче мистецтво українською тематикою, бо доля присудила йому коротати свій довгий зік у Росії та своїм талантом збагачувати чужу образотворчість, ми все ж повинні відстоювати його як сина українського народу. Нашим обов'язком є докласти всіх зусиль, щоб у майбутньому світова історія мистецтва записала Дмитра Левицького як українця, бо він почувався українцем все своє життя.

Іван Кейван

ТРЕНЕР ДУМАЄ ЗА ВСІХ

У Клівленді — найбільшому місті американського штату Огайо сталася величезна футбольна сенсація. В матчі з американського футболу місцева команда "Клівленд Браунс" перемогла команду міста Акрон з фантастичним рахунком 40:0.

Тріумф клівлендських футболістів був, однак, дещо потьмарений одною з газет, яка розкрила таємницю їх блискучої перемоги. Виявилось, що якийсь Джордж Серлес після довголітніх трудів змайстрував мініатюрний радіоприймач довжиною в шість і завтошки один сантиметр. Ці приймачі були вмонтовані в шоломи гравців "Клівленд Браунс" і давали можливість тренерові команди Паулю Брауну під час гри давати вказівки футболістам.

ФІЗИЧНІ ВПРАВИ І ЗДОРОВ'Я ЖІНКИ

Здоров'я людини залежить від правильного розвитку форм тіла, погодженої діяльності всіх органів і систем організму, від доброї пристосованості організму до впливів навколишнього середовища.

Добра злагодженість у діяльності організму і найбільш правильна його реакція на подразнення, що виходять із зовнішнього середовища, досягаються систематичним тренуванням і загартовуванням.

Доказано, що вся діяльність організму і пристосованість його до навколишнього середовища здійснюється з допомогою так званих безумовних і умовних рефлексів.

Безумовні рефлеksi — це вроджені постійні реакції організму на подразнення, що виходять з навколишнього (зовнішнього) та внутрішнього його середовища.

Умовні рефлеksi — це тимчасові зв'язки організму з навколишнім середовищем, що розвиваються на основі безумовних рефлексів за допомогою кори головного мозку. Ці зв'язки виробляються в процесі життя кожної людини; вони мають тимчасовий непостійний характер.

Початок цих зв'язків встановлюється через органи почуттів за посередництвом слухових, зорових та інших подразнень, за допомогою сигналів, що йдуть від м'язово-зв'язкового апарату і внутрішніх органів, які сприймаються відповідними периферичними нервовими апа-

ратами. Переробляючись у нервовий струм, збудження передається по нервових волокнах у мозок, в корі якого відбувається процес аналізу і дальшого синтезу цього збудження. Далі збудження через відповідні відцентрові нервові шляхи передається м'язам, серцю, дихальному апаратові, визначаючи їх діяльність.

Оволодіння технікою тієї чи іншої фізичної вправи, підвищення працездатності організму в зв'язку з тренуванням також відбуваються з допомогою умовних рефлексів. Природно, що при систематичному тренуванні в організмі виробляються численні умовно-рефлекторні зв'язки між центральною нервовою системою, внутрішніми органами і руховим апаратом, завдяки чому підвищуються загальна працездатність організму і пристосовність його до виконання м'язової роботи.

Це поліпшує, по-перше, стан самої нервової системи, яка під впливом фізичних вправ зміцнюється і вдосконалюється.

При систематичному тренуванні досягається краща урівноваженість нервових процесів, підвищується загальна працездатність, знижується втомлюваність, поліпшується сон. Заняття гімнастикою, спортом, іграми створюють радісний настрій, викликають бадьорість і приплив сил.

По-друге, зміцнення нервової системи з допомогою тренування поширюється на діяльність всіх без винятку органів. Завдя-

ки цьому, у натренованої жінки поліпшується діяльність серцево-судинної, дихальної та інших систем організму.

М'язова робота збільшує потребу організму у кисні, яка задовольняється підсиленням кровообігу і дихання.

При фізичних вправах під впливом імпульсів, що йдуть від центральної нервової системи, судини органів черевної порожнини звужуються, попереминні скорочення м'язів діють, як насос, який жене кров по венах; приплив крові з вен до серця збільшується; підсилюються і прискорюються скорочення серця; з кожним скороченням серця в артеріальні судини викидається збільшений об'єм крові; тиск крові і швидкість її течії по судинах збільшуються, завдяки чому працюючі органи — м'язи, серце та інші — краще забезпечуються кров'ю.

В результаті підсиленої діяльності серця, що систематично повторюється, його м'яз стовщується і зміцнюється, збільшується об'єм крові яка викидається серцем при кожному скороченні, стає повільнішим ритм його скорочень в стані спокою, поліпшується його працездатність. В зв'язку з тренуванням вдосконалюється нервовий апарат, що регулює діяльність серцево-судинної системи.

Всі ці особливості яскраво виявляються у жінок, які систематично займаються спортом.

Так встановлено, що частота серцевих скорочень у добре натренованих жінок у середньому така сама, як у натренованих чоловіків: в 19-20 років — 70 ударів (у чоловіків 62,3), в 21-35 — 63,7 (у чоловіків 64) удари,

КОСМЕТИЧНИЙ

КАБІНЕТ

ОЛЬГИ КОЛЯНКІВСЬКОЇ

знаходиться при

321 Runnymede Road

в Торонті

тел.: RO. 6-7263

Години прийнять: в п'ятниці від 6-9 веч. і в суботи від 9-6 (тільки за попереднім домовленням).

Плекання шкіри

Масажі лица й голови

Усування заростів

Манікюр — Педикюр

Діагноза шкіри лица, підібрання відповідних кремів, поради в справі плекання шкіри та лекція в накладанні "мейк-ап" — тільки за 1.00 долляра.

в 36 і більше — 63,5 удари на хвилину (у чоловіків 63,5). Так само мало відрізняється величина кров'яного тиску. У нетренованих жінок у цих показниках в порівнянні з чоловіками є велика різниця.

У зв'язку з підвищенням працездатності серця поліпшується також реакція серцево-судинної системи на фізичні навантаження. Так, наприклад, у відповідь на однакову роботу у натренованих жінок відмічаються менш різке прискорення пульсу і більш швидке відновлення до вихідних даних, ніж у нетренованих.

Систематичне тренування помітно впливає також на роботу дихального апарату.

Органи дихання забезпечують доставку кисню в тканини і безперервне видалення з організму вуглекислого газу. Кисень повітря, увібраного легеньми, надходить у кров, передається кров'ю до тканин і через тканинну рідину надходить у клітини. Вуглекислий газ, що утворився в клітинах при окисленні, надходить з клітин у тканинну рідину, звідти — в кров, з крові — в легені, з них з повітрям, що видихається, виводиться назовні.

При фізичних вправах потреба в доставці кисню і видаленні вуглекислоти збільшується. Це викликає підсилену діяльність дихального апарату.

Вплив систематичного тренування виявляється в тому, що збільшується так звана життєва поємність легень. За наявними даними життєва поємність легень у спортсменок в середньому досягає 3700 куб. см, тимчасом як у жінок, які не займаються спортом, вона в серед-

ньому дорівнює 2500-3000 куб. см.

У жінок, які займаються гребнею, плаванням, ковзаннями, легкоатлетичним бігом, життєва поємність легень нерідко досягає 4000 і більше куб. см.

Особливо високі показники життєвої поємності легень виявляються у жінок, які добились в результаті багаторічного наполегливого тренування рекордних результатів у спорті.

Про збільшення у зв'язку з тренуванням глибини дихання свідчить велика розширюваність грудної клітки при вдиху.

В зв'язку з цим ритм дихання у натренованих жінок відносно сповільнений.

Особливо яскраво виявляється сприятливий вплив тренування на стан дихального апарату під час фізичних вправ. У високонатренованих жінок легені здатні пропустити до 70 і більше літрів повітря за 1 хвилину, а увібрання кисню досягає 3-4 літрів за хвилину.

Всі показники фізичного розвитку — зріст, вага, окружність грудної клітки, м'язова сила, гнучкість суглобів і хребта — у жінок, які займаються спортом, вищі, ніж у жінок, які не проводять систематичного тренування.

Є деяка різниця в ступеню впливу різних видів спорту на окремі показники фізичного розвитку. Так, гімнастика, метання і гребня особливо сприяють доброму розвитку м'язової системи.

Найбільша окружність грудної клітки і розширюваність її при вдиху спостерігається у жінок, які займаються гребнею, плаванням і т. д.

Розвиток м'язів верхніх кінцівок, величина ручної сили у гімнасток значно більша, ніж у жінок, які займаються іншими видами спорту.

Є спостереження, що вага й зріст дітей, що народжуються у спортсменок, перебільшує відповідні середні показники

дітей тих жінок, які не займаються спортом.

З усього викладеного очевидно, яким важливим засобом поліпшення, фізичного розвитку, підтримання нормального здоров'я, підвищення витривалості, бадьорості й сили є систематичні заняття спортом. Р. М.

АВСТРАЛІЯ — МАЙБУТНЯ СПОРТОВА ПОТУГА

Австралія виробляється на велику спортову націю. Крім завжди знаменитого теніса, австралійці дуже піднесли в легкоатлетиці, особливо коли йдеться про біги чоловіків і жінок. Згадати б тільки олімпійські осяги в Мельборні (Катберт, Стрікленд) та недавні рекорди надійного молодого тріумвірату. Клерк, Еліет, Лінколн.

Та найбільший поступ зробили австралійці у плаванні. На останніх Олімпійських ігрищах вони не тільки зламали довголітню американську гегемонію в цій галузі, але й постійно підвищують свої осяги, майже до меж фізично неможливого. Про це найкраще свідчить факт, що підчас недавніх краєвих плавальних змагань встановлено аж 17 нових світових рекордів, з яких до сьогодні їдержалося ще 13.

Ці фантастичні осяги — це головню заслуга молодого феноменального "рибо-чоловіка", 15-річного Джона Конрадса, лотиського емігранта, що приїхав до Австралії з батьками

в 1950 році. Він володіє сьогодні над усіма дистансами вільного стилю. Не надто позаду залишається й його сестра — 13-літня Ільза Конрадс, що також здобула кілька світових рекордів. Ця молода пара, як ствердили лікарі, завдячує свої просто подивугідні осяги непересічно великим серцям, — про особливості таких сердець була вже мова в одному з попередніх чисел "Ми і Світ", у статті д-ра Хрептовського п. заг. "Спортове серце".

Побіч Джона й Ільзи Конрадс, Австралія диспонує ще низкою інших знаменитих пливаків, таких як Ровз, Моктон, Фрейзер, Креп, Девит, Чепмен, Гемілтон і т. д., що ставлять її сьогодні в першому ряді претендентів на перше місце в спортовому світі. І якщо в майбутньому австралійці зуміють забезпечити свій дотеперішній ріст також в інших ділянках спорту, то вони мотимуть не тільки зрівнятися спортовим потенціалом із ЗДА та Сов. Союзом, але й легко залишать їх позаду. Роман Дублянниця

ВЕЛИКІ ПОКЛАДИ СІРКИ

На Лемківщині, між ріками Вислою і Сяном, знайдено великі поклади сірки, запаси якої визначаються у 100 мільйонів тонн. Сірка залягає на незначній глибині.

СОКОЛИНЕ ОКО

Вільямстави, одне з передмість Мельбурну, жартома називали "краєм світу". Шлях туди лежав майже через усе місто, повз Олімпійський парк, мінаючи док Вікторії, просто на південь, до берега океану.

Без упику віяв сильний вогкаво-солокий вітер. Мішені розміщалися на фоні темнозелених хвиль, і тому "олень на бігу" — силует із дошки з високими розлогими рогами, укріплений на важкій чотироколісній вагонетці, здавалось, не біг, а поринав у хвилі.

Віталій Романенко — найкращий стрілець світу, чемпіон ХУ Олімпіади

Все було проти стрільців — і вітер, і дощ, і навіть "олень", який раптом, у найвідповідальнішу хвилину, втратив швидкість і став рухатись повільніше, ніж звичайно. Він повинен пробігати 23 метри за чотири секунди, а тут пройшов їх за шість секунд. Шведи одразу ж подали протест у судову колегію, і Віталієві Романенкові — передовому стрільцеві далекої України, довелося пережити кілька неприємних хвилин чекання, — що вирішить апеляційна комісія.

А хвилюватися було чого. Золота медаль у зправі "олень на бігу" розігрувалася по сумі двох положень — 50 одиночних і 25 подвійних пострілів. Після першої вправи Віталій Романенко програв в користь шведа Скольдберга кілька очок.

Нарешті судова колегія дозволила зробити повторний постріл. Один тільки постріл!

Романенко виходить на вогневий рубіж. Відстань сто метрів. Там височать мішки з піском, на них зверху покладені рейки. Праворуч, поступово набираючи швидкість, ось-ось має вискочити олень. Влучити треба в самісіньке "серце" — кружальце в 15 сантиметрів діаметром, щоб одержати жаданих 5 очок.

Лунає команда. Нерви напружені до краю — адже вирішують частки секунди. Ось з-за мішків з'явилися роги. Стрілець підняв рушницю, націлився і чатиснув курок. Куля летить в ціль. З-за прикриття з'язля-

ється прапорець, — відмінно.

Розрив між показниками українського і шведського стрільців скоротився до трьох очок. Але це не все, попереду ще 25 подвійних пострілів, з якими у Віталія клопоту ще більше.

Чемпіон ХУ Олімпіади Скольдберг славився саме подвійними пострілами. Правда, серйозних противників у Віталія більше не було, і в гіршому випадку він міг завоювати срібну медаль. Та це не влаштувало українського спортсмена. Йому хотілось здобути своїй Україні найвище — чемпіонат світу!

Починаються змагання. Один за одним виходять на лінію вогню стрільці. Невдало веде гогонь один з чемпіонів ХУ ігор норвежець Лярсен. Він ніяк не може приладнатися — заважає вітер. Нарешті пора стріляти Романенкові. Він ще раз перевірює рушницю, проводить рукою по полірованому ложу. З'являється і шезає олень, гримлять постріли, судді проголошують оцінки: 5... 5... 4... 4... 5... 5... Підрахували показники.

Золота медаль Олімпійського чемпіона лежить на долоні у Віталія Романенка.

Звідусіль несуться оплески, а Віталій в думках полинув туди, де розкинулась рідна земля, на мить побачив сільце, що

загубилося посеред лісової глушини...

Любив Віталій, закинувши за плечі рушничку, блукати по лісу, читати сліди на снігу, знаходити звірину і влучним пострілом класти на місці рудохвосту кумасю чи зайця — біляка...

Вперше виступив на змаганнях в 1953 році і тоді здобув друге місце в першості України. Згодом його включили до складу збірної команди країни, що мала змагатися за першість світу у Венесуелі.

Міжнародні змагання завжди хвилюють. Тут доведеться зустрічатися з найсильнішими, з тими, кого називають "соколине око".

У двобої зішлись Віталій Романенко і норвежець Бергерсон. Вони йшли очко в очко. Це був двобій нервів, волі, витривалості. І норвежець не витримав. В останній десятці український стрілець вибив 45 очок, а норвезький — 43. Загальний результат в стрільбі одиночними пострілами по оленю був настільки блискучий, що Віталій не зразу повірив, коли оголосили в радіо — 224 очка. Та це ж світовий рекорд!

А ось недавно до багатьох золотих медалей за красиві, європейські і світові рекорди приєдналася ще й золота медаль Олімпійського чемпіона. І.З.

ФЛЯМІНГО ДЕФІЛЮЮТЬ

На острові Нью-Провіденс недавно можна було спостерігати рідкісне видовище. Один з місцевих любителів птахів-флямінго після ретельної попередньої підготовки запросив численних глядачів на спеціальну площадку, де мали виступати його "вихованці". Треновані флямінго за командою свого господаря вишикувались у колонну, потім повернулися направо й наліво, а далі пройшли в парадному марші перед аудиторією.

ПОВНІСТКИ І ПОШТОВІ ДРУКИ ЗОУНР

Повністками називаємо в філателії листівки, коверти або інші поштові формуляри з надрукованими на них марками. Вони не такі популярні, як самі марки, однак для повноти збірок вони необхідні. А вже ніяк не обійтись без них спеціалістам. Для полегшення збирання повністок у світі існує чимало окремих клубів і товариств, що об'єднують збирачів-спеціалістів й видають для них фахові журнали й каталоги.

Українська філателія багата також в такі повністки. Особливо широко відомі є повністки УНР. Їх приблизно 140 відмін й про них маємо точні дані. Дуже популярними є також листівки нашої військової форми — Легіону УСС-ів. І хоч на тих останніх немає надрукованих марок, бо листування воjakів звільнене від поштових оплат, то листівки такі рахуються вартісними повністками. Про них доволі багато писалось у філателістичній пресі. Виямово скупі відомості мали ми зате про повністки Зах. Области УНР. Дослідники цієї ділянки знали, що такі повністки були замовлені уповноваженим Урядом ЗОУНР, Ол. Пісецьким, у віденській державній друкарні в березні 1919 р., були надруковані, а потім комісійно знищені, — але ніхто не знав, як вони виглядали. Аж ось в останніх роках повелось нам

віднайти кілька зразків, що збереглись незнищеними, і подати їх точний опис. Після того наші збирачі розшукували за дальшими примірниками. І оце перед кількома тижнями відомому любителеві й збирачеві поштових марок України, проф. Л. М. Поповичеві, пощастило роздобути 5 дальших, досі невідомих українським філателістам, повністок та 3 поштові друки. Так, отже, ми знаємо тепер, що у віденській держ. друкарні були виготовлені для Уряду ЗОУНР такі повністки:

1. Листівка — з маркою в 10 сотиків, кармінового кольору,
2. Листівка — 20 сот. (зелена),
3. Листівка з оплаченою відповіддю — 20 сот. + 20 сот. (зелені),
4. Листова карта — 40 сот. (оранжева),
5. Пересилковий лист для краєвих посилок — 20 сот. (синя),
6. Пересилковий лист для закордонних посилок — 20 сот. (синя),
7. Пересилковий лист для закордонних посилок за післяплатою — 20 сот. (синя),
8. Посвідка надання телеграми — 20 сот. (зелена).

Крім них було ще виготовлено спеціальні формуляри, але вже без надрукованої поштової марки:

- а) Поштовий переказ на пересилку грошей,
- б) Митну декларацію, яку ви-

повнялось при висилці посилки за кордон,

в) Статистичну заяву для товарового обороту.

Повністки 1, 6, 7 та формуляр "6" мали крім українського ще й французький текст.

Подаючи цей список, хочу висловити здогад, що це все ж таки не все. Є підстави догадуватись про існування ще кількох відмін. (Хто знав би про

це щось більше, просимо написати на адресу автора цих рядків).

Так повністки, як і поштові друки ЗОУНР, виконані технічно старанно і велика шкода, що через повільність праці друкарні та швидкість воєнних і політичних подій, їм не судилось виконати тієї функції, для якої були призначені.

Е. Котик

АРАБСЬКІ ЗАПИСКИ

Три тисячі кілометрів з добрим гаком наїздили ми по екзотичних землях Єгипту — далекої країни пірамід.

Піраміди, сфінкси і мумії, стрімкі гранітні обеліски і розписані ієрогліфами колони колись багатих палаців... А головне — люди. Смугляві і чорні, фелахи і інженери, вчені і прості робітники. Незабутні зустрічі, приємні знайомства.

Сонце пригрівало досить старанно, на наш погляд. Ще не кажи, — зима. А ртуть у термометрі, який так доречно захопили туристи в далеку дорогу, все вище й вище піднімалась разом з сонцем, навіть, випереджаючи його.

Тридцять, тридцять п'ять, тридцять сім... Ось-ось перейде за тридцять дев'ять градусів.

А навкруги — пісок та нагрітий сонцем камінь. Ні травинки на землі, ні хмаринки на голубому небі.

Віддалені гори і піски не мерехтять, як наші степи в літню спеку, а завмерли, вигріваючись на сонці. Колись, в далеку давнину, тут ховали само-

владних фараонів, будуючи в скелях підземні палаци для царських гробниць.

— Долина королів, — натхненно, гілка раз повторюючи цю поетичну назву, інформус нас містер Абуді, інакше ефенді Абуді.

Правда, нам відомо, що ця місцевість має й іншу назву, більш прозаїчну — "місто мертвих". Здається, вона більш підходить, ближче до суті.

Абуді — не перший гід, з яким ми мали справу в далекій стороні. Але він виділявся серед інших. Його стихією була старовина, про яку він розповідав з захватом, з артистичною позою.

Можна зрозуміти задоволення ефенді Абуді, яке він мав гід зустрічі з українськими туристами, уважними і чемними слухачами.

— Американці байдужі до нашої старовини, — нарікав гід. — Кудись біжать, не слухають...

Українці ще рідкі, але бажані гості. Абуді вивив кілька українських слів і по-своєму якось особливо вимовляв їх.

— Сюда, українці! — запрошував він нас до гробниці Тутанхамона.

Двадцять два роки ефенді Абуді розповідає і чужинцям і своїм землякам про заповорошену давнину віків, воскрешаючи картини старовини, всю душу складаючи в розповіді про храми і фараонів, про їх багатства і пишність. Але поетичне захоплення не заважало йому ніби ненароком, випадково, нагадати туристам і про земні справи:

— Найкращі пам'ятки ви зможете купити в магазині мого брата на набережній, — скромно поступаючись власністю, хитро примружує очі Абуді.

І далі веде нас до високих колон стародавнього храму.

Спотворені стоять гранітні фігури фараонів: у них виколупані очі і відбиті носи, в ру-

ках, де колись були печатки — символ царської влади, — видзьобані чиеюся хижою рукою виїмки. Сфінкси засипані піском...

Абуді схиляється перед ними в урочистому мовчанні.

— Руїни... — каже Абуді з душевним смутком. — Чому? — підводячи очі до неба, риторично запитує він.

Не вперше, видно, чують високі колони старовинного храму це запитання. І, хай пробачить нам поважний ефенді Абуді, його відповідь не зовсім задовольнила нас.

Чому, ставимо й ми собі запитання, колись могутня держава, яка була фактично колісною людської цивілізації, держава, в якій так процвітали наука, мистецтво і техніка, застигла в своєму розвитку на цілі тисячоліття? Л. С.

МОГУТНІЙ І ТАЄМНИЧИЙ СФІНКС

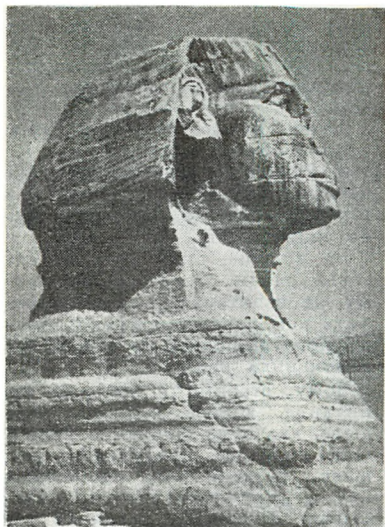
Єгипетський Сфінкс із своїм загадковим усміхом вже понад 45 сторіч притягає мільйони відвідувачів. Корпус цього монументу має форму лежачого лева. Навіщо і хто його там поставив? Ніхто не може дати на це певної відповіді.

Саме тепер Сфінкс піддається відмолоджуючій хірургії. Пластична хірургія, застосована єгипетським департаментом опіки над старовиною, закрис всі щербини заподіяні часом, піщаними вихрами і людським вандалізмом. Коли лікування буде закінчене, цей таємничий сторож пірамід матиме майже молодий вигляд і своїм усміхом роз'яснюватиме долину Нілу.

Хоч і називають часто Сфінкса відображенням жінки, то репрезентує він радше короля Хефрена, конструктора другої піраміди. Корпус Сфінкса довгий на 240 стіп. Масивна його голова підноситься на висоту 66 стіп понад пустинню. Його гігантні пропорції, непроникимі очі, змислові уста і загадковий усміх завжди приманювали до себе туристів.

Лев у єгипетській мітології є часто сторожем святих місць, але ніхто не знає причини і початку цього. Під своїм маскованим усміхом, Сфінкс пильно береже секрету.

Про нього вже Софокль пише: "Сфінкс і його загадка". Письменник Роберт Гітченс ска-

Великий Сфінкс з Гізеґ (ліворуч) та Кольос з Мемнон (праворуч)

зав: "Той, хто створив Сфінкса, бачив далше як сам Єгипет, далше як людське життя. Він зреалізував в камені концепцію вічності і незначність часу." Бчені кажуть, що Сфінкс був витесаний з твердої скелі приблизно 2.500 років перед народженням Христа. І хоч він мав зображувати фараона, то це забулося вже в тисячу років по його здивиненню.

Обличчя гігантного монументу було старанно вирізьблене і помальоване на червоно. Натомість над корпусом лева мало працювано. Впродовж років цей монумент значно пошкоджено. Вандали відбили йому носа, попробували отвори в голові, розбили частину його корпусу — все це з надією знайти в ньому скритий скарб.

Потерпів Сфінкс і від мусулман, які не визнають зображень у ніякій формі.

Борода Сфінкса й емблема кобри, яка була на його чолі, переховуються в Британському музеї в Лондоні. Численні кушочки його корпусу розсіяні тепер по музеях всієї Європи. Єгиптологам не легко постягати їх наново до Єгипту.

Теперішня віднова Сфінкса не є першою в історії. Уже 3.500 років тому, за панування фараона Тутмоза ІУ, переведено ґрунтовні реставраційні роботи. На пам'ятку цього вирито пропам'ятну таблицю на грудях Сфінкса.

На тій таблиці записана така легенда. Одного дня, — це було в 1408 році перед Христом, — принц Тутмоз полював на

пісках пустині, поблизу Сфінкса. Там зморив його сон і він поклався спати в тіні Сфінкса. Йому приснилося, що Сфінкс сказав до нього: "Я зроблю тебе фараоном, якщо пообіцяєш очистити пісок, який мене покриває". Принц поклався це зробити. Ставши фараоном, він виповнив свою обітницю. Що більше, він побудував мур, щоб зупинити пісок. Наступну реставрацію переведено за Птолемея і за часів римлян. Тоді наново очищено Сфінкса від піску і побудовано вітар у його стіп.

Праворуч Сфінкса горбок, всіяний могилами, служить за п'єдестал для величної піраміди Хеопса — одного з чудес старовинного світу. Трохи далі знаходиться похоронна святиня, яку відкрито перед сторіччям у прекрасному стані збереження. Там тіла фараонів і єгипетської знаті очищували і бальзамовано перед тим, заки скласти їх до пишного саркофагу. Старовинна записка говорить, що бальзамовання одної з жі-

нок фараона Хефрена тривало 272 дні і після того щойно покладено тіло в одній із секретних кімнат піраміди.

Підчас недавніх розкопок в околиці піраміди відкрито дві "соняшні арки" з-перед 5000 років, які — за віруванням єгиптян — перевозили душі мертвих в наступне життя. Кожна з двох арок, досконало збережених, була захована в підземному приміщенні, герметично зачиненому. Арки мають малесеньку кабінку, в якій мала перебувати душа фараона під час її подорожі довкола Сонця. На арках находились харчі, напої, одяг і зброя для померлих фараонів.

Історія розказує, що по вибудуванню цих секретних криповок вбито тисячі невольників, щоб вони не зрадили тайни.

Тепер археологи розкопують великий некрополь біля Сфінкса. Знайдено докази на те, що єгиптяни посідали вже високо розвинуту техніку та користувались косметикою довгі сторіччя перед Христом. (Л.п.)

ЗАХОПЛЮЮЧИЙ СПОРТ

Якийсь молодий американський моделіст винайшов новий захоплюючий вид спорту. Стоячи на водяних лижах, він пливе під невеличким повітряним змієм за моторним човном. Коли швидкість човна досягає 60-70 кілометрів на годину, підйомна сила змія стає такою великою, що піднімає спортсмена на висоту до 30 метрів.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

* Коли варите капусту, покладіть на кухню начиння з оцтом, щоб знеутралізувати поганий запах.

* Щоб у холодильнику вдержати чисте повітря, покладіть у кутку кавальчик дерев'яного вугілля.

* Щоб усунути з рук запах цибулі, натріть їх сухою мұштардою.

Ві. Ке.

УКРАЇНА

Київ ентузіастично вітав Нассера. — Під час своєї недавньої подорожі по ССРСР, президент Арабської об'єднаної республіки Нассер відвідав також Київ. Преса всього світу підкреслила ентузіазм, з яким вітала його столиця. На вулиці вийшло біля мільйона населення, тобто майже всі жителі, бо Київ має всього біля 1,200.000 мешканців. Для України Нассер все таки був гостем з вільного світу і представником арабського націоналізму.

Новий журнал. — Починаючи з липня буде виходити в Києві щомісяця "літературно-мистецький та громадсько-політичний" журнал Правління Спілки письменників України та Українського товариства культурного зв'язку з закордоном "Всесвіт", обсягом 160 сторінок. В склад редакційної колегії входять: А. Білецький, Ванда Василевська, А. Кисіль, О. Корнійчук, К. Литвин, М. Лукаш, А. Малишко, Л. Первомайський, О. Полторацький, М. Рильський, Ю. Смолич, М. Упеник, Т. Якимович.

Ювілей Гната Юри. — Громадськість України урочисто відзначила 70-річчя з дня народження 30-річчя театральної діяльності артиста Гната Юри, мистецького керівника Академічного українського драматичного театру ім. Ів. Франка в Києві. На ювілейному вечорі, відкритому міністром культури Бабійчуком, з доповіддю про

життєвий і творчий шлях артиста виступила Н. Ужвій.

Підручники для українських шкіл в Румунії. — В Румунії живе біля 120.000 українців і зараз там є 120 шкіл з українською мовою навчання та два українські педагогічні училища. Підручники для них видаються переважно в Україні. Чимало української молоді з Румунії вчиться на українських високих школах.

Виступи англійського піаніста. — У Києві, Львові й Одесі відбулися концерти англійського піаніста Пітера Кетіна, — молодого абсолювента лондонської консерваторії. Він виконував твори Бетговена, Баха, Ліста та інших композиторів.

Українські артисти в Польщі. — Група солістів оперних театрів Києва і Одеси та кількоро драм. артистів і музик виступали з концертами у Варшаві, Кракові, Радомні, Перемишлі, Островці, Сталевій Волі і Катовицях.

Виступи українського цирку за кордоном. — Український цирк влаштував виступи в Латвії і Чехословаччині (в Празі, Братиславі, Брно, Моравській Оставі, давши за кордонами України 90 вистав.

Виставка О. Куп'яницької. — У львівському державному музеї українського мистецтва відбулась виставка картин Олени Куп'яницької. Вона показувала творчість О. Куп'яницької за окремими темами: "Село Тур'є", "Життя і побут гцуліє", "Кра-

са й багатство України", ілюстрації до "Слова о полку Ігоревім" і т. д.

Вечір Дом'є в Києві. — У київському будинку працівників мистецтв відбувся урочистий вечір, присвячений 150-річчю з дня народження французького мистця Оноре Дом'є. З доповідями виступали мистці В. Заболотний і В. Касіян.

Чужинні туристи в Україні. — В 1956 році в Україні побувало понад 400 делегацій з 57 країн, а торік понад 800 із 75 країн. Поміж ними було 565 делегацій з комуністичних країн Азії й Європи і 226 делегацій із 63 західних ("капіталістичних") країн. В самому Києві побувало минулого року 18.000 чужинців.

Голоси протесту. — Поміж присудженими недавно сьогорічними Ленінськими преміями немає премії за літературний твір. І ось в київській "Літературній газеті" з 29 квітня опубліковано листа студентів Київського університету, які виявляють розчарування тим фактом, що не нагороджено премією таких творів як "Зачарована Десна" О. Довженка або "Кров людська — не водиця" М. Стельмаха. Про твір Довженка вони пишуть: "Коли читасш "Зачаровану Десну" ще раз проймаєшся полум'яною любов'ю до свого народу... Образи, створені рукою великого художника, назавжди ввійдуть в галерею національних образів нашої літератури" (тому, напевно й поминуто їх при преміюванні!). Врешті є в цьому листі й відважна завага в бік оціночного журі: "Може не всі члени комітету обізнані з тво-

Дерев'яна церква в селі Побукбіля Синевідська Вижнього (побудована напередодні останньої війни)

рами художньої літератури і живопису, висунутими на премію? Але ж, здається, було досить часу для ознайомлення з ними". — Звичайно, що це протест не одної тільки групи студентів, але широкого загалу української радянської суспільности, а зокрема Спілки Письменників України що її органом є "Літературна газета".

СССР

Першотравнева парада в Москві. — Почесним гостем советського уряду був під час травневих святкувань єгипетський президент Нассер, отже — для нього мабуть у першій мірі — парада на Червоній площі в Москві мала мирний характер.

Не демонстровано ні атомових бомб, ні ракет, а тільки макети "мирних ракет". З макету однієї ракети, що на ній пишався напис "Мир у світі" випущено нілонового сателіта, який зник у хмарах. Промовцем був маршал Малиновський, який лаяв західні держави за те, що вони "продовжують атомові експерименти, закріплюють мілітарні бази Атлантийського блоку та всіми способами ставлять перешкоди скликанню конференції на вершинах".

Москва і Београд. — Вже від кількох тижнів взаємини поміж СССР і Югославією погіршуються. Почалося з того, що Хрущов скритикував як антикомуністичні деякі тези, пред'явлені конгресові компартії в Любляні. Опісля советська делегація відмовилась взяти участь в конгресі. Не турбуючись тим, югославські провідники на конгресі так приблизно здефінювали свої позиції: Сталінський імперіалізм спричинив поділ світу на два блоки, Югославія цей поділ осуджує, отже вона хоче втримувати однаково добрі взаємини із Заходом і зі Сходом. Це озлобило Москву. І ось пішла в пресі та радіо всіх комуністичних країн атака на Тіта, мовляв він проповідує національний комунізм з маркою "мейд ін ЮСА."

КАНАДА

Іміграція в 1957 році. — В 1957 році прибуло до Канади 282.164 імігрантів. Найчисленніші групи між ними становили: Англійці (72.476), мадари (29.525), німці (29.564), італійці (29.443), шкоти (23.514), ірландці (14.336), голляндці (12.310), американці (11.008), чехи і словаки

(7.790), югославці (5.725), греки (5.631), жиди (5.472), французи (5.471), португальці (4.748), поляки (2.909) і т. д. Українців прибуло всього тільки 494 особи. Вони поселилися в таких провінціях: Квебек 75 осіб, Онтаріо 308, Манітоба 43, Саскачеван 6, Альберта 42, Бріт. Колумбія 20. А загалом більше як половина всіх імігрантів (147.097) поселилася в провінції Онтаріо.

Відкриття нового парламенту. — 12 травня, серед повної королівської пишноти, ген. губернатор В. Массей відкрив першу сесію нового парламенту, відчитавши тронову промову, яка є складена прем'єром уряду і становить насправді його експозе. Серед господарсько-економічних плянів уряду перше місце займають розбудова північних територій та проблеми пов'язані з господарською кризою і безробіттям.

Новий міністер громадянства й еміграції. — Досі це міністерство вів, побіч міністерства справедливости, мін. Фултон. Тепер обсаджено його панею Е. Л. Ферклов — першою жінкою в канадському уряді. Дост. пані Ферклов відома з свого дуже прихильного ставлення до етнічних груп, а зокрема до українців, з якими вона нераз зустрічалася у своїй виборчій окрузі — Гемилтоні.

ЗДА

Американські журналісти. — Недавно проведено анкету поміж 1800 членами американського пресового клубу. Відповідь одержано тільки від 448 осіб. Виявляється, що 81% журналістів є одружені, 55% п'ють алкогольні напитки бодай двічі денно, 26% викурюють ден-

но по дві або й більше пачок цигарок, 52% знають бодай дві чужі мови, 45% написали бодай одну книжку. — Коли ж запитали журналістів, що вони думають про наступну війну, то 74% заявили, що вибухне вона в найближчих сімох роках і то, мабуть (61% відповідей), почнеться на Близькому Сході.

"Гра з вогнем". — На Тихому океані, в околиці острова Ініеток, відбувається серія 30 атомових американських експлозій. Випробовують зразки тактичної атомової зброї меншої сили та з обмеженою кількістю радіоактивності і протиракетну зброю (кажуть, що радіоактивні частинки, посталі в наслідок експлозії на великій висоті, можуть розряджувати ворожі ракети). — Демократичний сенатор Портер, астерів перед продовжуванням атомових експериментів, кажучи, що це спричиняє перегони в атомових зброєннях, а також наражує на небезпеку мільйони людських існувань. "Неможливо є встергтися, — сказав він — щоб не вибухла одного дня бомба без наказу або таки припадково. Атомові експерименти — це гра з вогнем."

Поїздка "доброї волі" Ніксона. — Заступник президента ЗДА — Ніксон їздив в поїздку "доброї волі" по державах Південної Америки, щоб переконати про злу волю тамошніх жителів. Найгірше зустріли Ніксона Перу і Венесуела, де його ольовано та обкидано камінням. Венесуелю він покидав під охороною сильних американських військових відділів, які гислано йому на допомогу. Причиною антиамериканських

демонстрацій є важка господарська ситуація південно-американських держав (ненависть вбогого до багатого сусіда) і комунізм, що загніздився на злиднях.

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА

Іжак — символ НАТО. — 3 початком травня відбулася в Копенгагені конференція 15 міністрів закордонних справ держав Атлантийського договору. Тамто введено як символ НАТО іжака, що наставляє колючі, коли його акатують. Всі міністри-учасники дістали срібні спинки з вигравіруваними іжачками, а їхні подруги — підручні щіточки у формі іжака.

Закінчилася ера "чотирьох". — СССР виступив з вимогою, щоб у конференції на вершинах взяли участь також репрезентанти Польщі і Чехословаччини. Зчерги конференція міністрів держав НАТО в Копенгагені висунула як кандидата поміж великодержави Італію. Як не коментувати б цих пропозицій, все таки приходиться відмітити факт, що ера "великої чвірки", яка від 1945 року кермувала долею світу, кінчається.

Європі минуло 9 років. — У поїзді, що їхав з Парижу до місцевости Тіонвіль, похилилася над густо записаними сторінками машинодруку постать, яку так прекрасно знає світ з тисячів карикатур, — тодішній і багатократний французький міністер закордонних справ, Роберт Шуман. Цей документ передав Шуманові його директор кабінету до поїзду, знаючи, що тільки там він матиме змогу над ним дещо свобідніше подумати. Це був проєкт іншого французького політика й еконо-

міста Жана Монне — створити Об'єднану Європу.

У тому ж поїзді запало рішення. Роберт Шуман, простудювавши проєкт Монне, прийняв його за проєкт міністерства закордонних справ. Він взяв на себе відповідальність за його видвигнення і реалізацію.

Сама ідея не була новою, вона обговорювалась уже раніше, але Жан Монне в квітні 1950 року випрацював її конкретний плян і передав Шуманові проєкт на 6 сторінках машинопису. Це був проєкт нового організму, який мав заповнити порожнечу, витворену по війні, та запобігти небезпеці наступної війни. Була це розв'язка, як інтегрувати Німеччину в європейську спільноту, одночасно кладучи межі її динамізмові. Від одного року був при владі канцлер Аденавер. Усі уряди ламали собі голови, що робити з Німеччиною? Пропозиція Аденавера, щоб перевести повну унію поміж Німеччиною і Францією, розбилася на взаємному недовір'ю. Американський державний секретар Дін Ечісон вислав у квітні 1950 року ноту до Франції, домагаючись "зробити щось". Німецька проблема комплікувалась питанням Гурщини: чи залишити її на завжди під міжнародним контролем?

Проєкт Монне пропонував створити спільноту інтересів, яка при допомозі своїх інституцій, вивінуваних реальними повновластями, підготувала б реалізацію політичної спільноти.

Впродовж чотирьох наступних днів цей проєкт ще докладніше розроблено і 9 травня 1950 року Шуман виступив з ним

на засіданні французького уряду. Після одобрення скликано пресову конференцію на Ке д'Орсей і там мін. Шуман склав свою історичну заяву, що стала великою "дипломатичною бомбою". Європа звістила світові, що вона не вмерла.

АНГЛІЯ

Англіїці погано одягаються. — Дюк Бедфорду заявив, що англійські чоловіки одягаються жалюгідно. В 55% — говорив дюк — добирають їм одяг їхні жінки, а я не бачив ще добре одягненого чоловіка, якому вибрала б одяг жінка! Всі англійці одягаються на той самий спосіб, коли ж одягнеться хтось інакше, терпить на комплекси. Тільки виїхавши за межі своєї батьківщини, англієць починає одягатися більш персонально.

Екзотична любов. — Син генерал-лейтенанта сер Джон Глаба, колишнього команданта Арабського Легіону в Йорданії, 18-річний Годфрей, заявив, що хоче перейти на мусульманство і одружитись з арабкою Сюзан Іссі, дочкою колишньої своєї бони, яку знає з 11 років. Молодий англієць, студент Оксфордського університету, залюбки одягається в арабську нощу і говорить: "Я почуваюся більш арабом, як європейцем. Я виріс у Йорданії і багато часу провів на пустині."

ФРАНЦІЯ

Паризький ярмарок ("Фуар де Парі"). — Сьогорічний "Фуар де Парі", 47-ий зчєрги, був особливо багатий. Взяло в ньому участь 13.000 фірм, в тєму числі 3.000 закордонних. Атракцією ярмарку був "образ Сага-

ри" — павільйон де представлено багатство пустині — нафту і природний газ, яких масову експлуатацію недавно почато. Одного дня на ярмарку викликано всі роди французького хліба: 156 різних сортів! Іншим разом демонстровано вина, сири тощо.

Французька революта в Альжирі. — Коли в Парижі закінчувалася по довгих переговорах урядова криза і парламент затверджував нового прем'єр-міністра Гфлімлена (МРП), в Альжирі вибухла революта. Боячись, що французький уряд дасть Альжирові самостійність, тамошні французи (біля 2.000.000) захопили владу в свої руки, створивши Комітет Безпеки (чотирьох військовиків і 7 цивілів) під проводом генерала парашутистів Жака Массі. Комітет домагається створення в Парижі уряду національної єдності, що забезпечив би Альжир для Франції. В місті Альжирі відбулися бурхливі маніфестації, що прибрали антиамериканський характер, бо тамошні французи переконані, що це США намагаються відібрати Франції Альжир.

ДАНИЯ

Шпигун в амбасаді. — У Бонні ув'язнено та відіслано до Копенгагену торговельного радника данської амбасаді, Блекінгберга, бо його підозрюють у шпигунстві. Виявилось, що з амбасаді пропали секретні папери, які стосувалися морських баз НАТО на Північному і Балтійському морях. Останнім мав у себе ці папери Блекінгберг, хоч як торговельний радник він не мав чого шукати в секретних військових паперах.

НІМЕЧЧИНА

Кошти зброєння. — Франц Етцель, міністер фінансів західно-німецької республіки заявив, що до 1963 року Зах. Німеччина видасть на зброєння 52 мільярди нім. марок. В 1961 році вона віддасть до диспозиції командування Атлантийського договору 12 модерно озброєних дивізій. Повітряні і морські військові одиниці будуть вповні озброєні щойно в 1963 році.

Позика для арабів. — Міністер економічних справ, проф. Ергард, повідомив, що Зах. Німеччина признала Арабській с'єднаній республіці кредит на суму 400 мільйонів нім. марок.

ПОЛЬЩА

Проща літераторів. — На Ясній Горі в Ченстохові відбулася проща письменників, журналістів і професорів з усієї Польщі, що прибули поклонитися чудотворній іконі Пречистої. В 1956 році відбулася така ж проща лікарів на Ясну Гору, а в листопаді 1957 — проща правників.

Репатріанти з СССР. — Репатріація поляків з Сов. Союзу, що відбувається на основі польсько-советського договору, триває далі. За час від січня до квітня ц. р. прибуло до Польщі з СССР 20.319 осіб. Між ними є напевно поважна кількість українців, які користають з нагоди, щоб дістатись під дешево ліберальніший режим.

Фільм, що був причиною демісії міністра. — З варшавського уряду усунено міністра культури Кароля Курілюка. Причини не подано, але коротко перед його демісією висвітлено

перше фільм "Восьмий день тижня", на основі повісті Марка Гласка, що знайшов був прихильну оцінку міністерства культури і мав вигляди бути відзначеним на фестивалі в Каннах. — Письменник Гласко перебуває у Франції і там недавно опублікував повість "Цвинтар", що викликала обурення польської комуністичної преси і засудження письменника. Також фільм "Восьмий день тижня" закінчується трагічним самогубством молодої пари, що не може знайти мешкання у Варшаві. Це й було причиною, що Кюриляка посуджено в пошляхливості до "ревізіоністів".

Виїзд німців. — Впродовж 1957 року в рамках акції "сполучування родин" виїхало з Польщі 114.317 німців. Ця акція, що триватиме ще до кінця ц. р., проходить на основі договору між польським урядом і німецьким Червоном Хрестом.

Американський журнал для Польщі. — Центральне інформаційно-пресове бюро почне незабаром видавати журнал "Америка" в польській мові. Він буде появлятися в кількості 52.000 примірників, з чого 2.000 американська амбасада розсилатиме безплатно а 50.000 будуть продаватися в Польщі по ціні 7 центів за примірник. В американському бюджеті передбачено на кошти видання 814.678 доларів.

Акція жінок проти "кавалерського" податку. — Група неодружених жінок вислала до бюджетової комісії польського союму письмо, в якому протестує проти накладання "кавалерського податку" на незаміжних жінок. Чому маємо бути пока-

рані за те, що не пощастило нам вийти заміж? — питаються ці дівчата. Що інше чоловіки, вони завжди можуть знайти собі подругу. В Польщі є тепер 108 жінок на 100 чоловіків, а по деяких містах, напр. у Варшаві, припадає аж 117 жінок на 100 чоловіків.

ГРЕЦІЯ

Наслідок виборів. — В Греції відбулися вибори, які не принесли більших несподіванок. Перемогла партія Радикально-національної унії Константина Караманліса, яка й досі була при владі. Вона дістала 1,296.349 голосів (42,7% голосів), ліберали мають 22% голосів. Помітно зросло число комуністів, які здобули 657.807 голосів.

КУБА

Щоб приманити туристів. — Заворухення на Кубі відігнали охоту туристам відвідувати цей гарний острів. Щоб цьому зарадити, місцеві підприємці зорганізувалися і тепер кожному прибулому туристові дають можливість витягнути л'оса, що на нього може виграти фарму на Кубі, авто, досмертне одержування харчів з Куби і т. д.

ЛІБАН

І там демонструють проти Америки. — Антиамериканські демонстрації прийняли форму добре зорганізованої акції одночасно в різних країнах світу. В порті Тріполі три дні тривали заворухення. Було 20 вбитих і понад 100 пораних. Демонстранти, головню студенти, проходили вулицями міста і грозили смертю "агентам імперіалізму і долара". В столиці

Лібанону в Бейруті було кілька експлозій, що спричинили великі шкоди. Безпосередньою причиною демонстрацій було вбивство Нассіба Ель Метні — редактора пронассеріського часопису. Ліві елементи роблять відповідальним за його смерть уряд президента Шамуна, що веде прихильну Заходові політику.

ЯПОНІЯ

Порох страчених провідників. — Тепер виявилось, що пострати і спаленню тіл сімох японських воєнних злочинців — провідників націоналістичної Японії, їхній порох викрадено з крематорії і скрито в буддійській святині. Їх мають незабаром примістити в пам'ятнику, що його поставлять у Токіо.

МИСТЕЦТВО

Відзначення картин М. Мороза. — Український маляр Михайло Мороз виставляв свої три картини на американській виставці скульптури, малярства і прикладного мистецтва в Локаст Велі біля Нью-Йорку, що в ній взяло участь понад 250 визначних мистців. Жюрі признало йому другу нагороду і срібну чашу.

Пікассо і критики. — Відомий англійський скульптор Вілер, президент Англіської Мистецької Академії в Лондоні, оглянувши фреск Пікассо в палаці ЮНЕСКО в Парижі, сказав: "Цей славний мистець створив чимало добрих речей, але це (фреск) не є одною з них. Це ж малярська нісенітниця!" Натсмість сам Пікассо дуже задоволений своїм твором. — Пікассо, французький маляр еспанського походження, є одним

з найбільш оспорюваних мистців світу. Побіч великих поклонників, він має також гострих критиків в західному і східному світі. Недавно він був ще членом комуністичної партії. Почувши тоді, що його малярство критикують у Москві, він сказав: "Політика є політика, але коли йдеться про малярство, то я знаю про нього багато більше, як Кремль."

Виставка Утрілло в Нью-Йорку. — В Нью-Йорку відбулася виставка картин славного французького маляра Моріса Утрілло, його матері Сузанни Валадон і його дружини Люсі Вальоре-Утрілло. Пані Люсі Утрілло, яка ще живе, прибула літаком з Парижу на відкриття виставки. Разом виставлено 97 картин, — в тому числі 28 картин Моріса Утрілло, 19 Сузан Валадон і 50 пані Утрілло.

Я. Гніздовський виставляв картини в Нью-Йорку. — В галерії Вард Егглестон у Нью-Йорку відкрито 5 травня виставку картин відомого українського мистця Якова Гніздовського. Показано там головню картини, намальовані під час його дворічного побуту у Парижі, де він зустрівся з признанням французької фахової критики.

Ще один оригінальний да Вінчі. — Советські експерти ствердили, що один з досі оспорюваних образів в Ленінградському Ермітажі є оригінальною картиною великого італійського маляра Леонарда да Вінчі. Ця картина зветься "Мадонна Літа" і купив її в Італії цар Александр II в 1863 році. Деякі з експертів твердили, що це твір одного з учнів да Вінчі, а не самого майстра. Але тепер по-

щастило при допомозі проміння X доказати його безсумнівну автентичність.

АРХЕОЛОГІЯ

Кістяк слона з-перед мільйона років. — Еспанські вчені повідомили, що у місцевості Віл'яверде знайдено кістяк слона з-перед мільйона років. Він зберігся дуже добре. Слон був вищий на 16 стіп.

Святиня Ізіс на Угорщині. — Археологи відкрили на Угорщині руїни святини, що була побудована в честь єгипетської богині Ізіс. Думують, що побудували її коротко перед нар. Христи єгиптяни, які служили в римських легіонах.

НАУКА І ТЕХНІКА

"Електронічні" марки. — Англійська пошта має в плані випустити марки, що на відворотному боці, під верствою клею, матимуть цяточку хімічної субстанції "нафтадаг". Нікому це не буде нічого шкодити, але офранковані цими марками листи в спеціальному апараті на пошті автоматично поділяться на пошту першої і другої класи, а також перебіє їх автоматичний касівник, чим заощадиться чимало людської праці.

Елемент твердший за сталь з пластики. — Румунський інженер-емігрант Слятінеану, що перебуває у Франції, винайшов елемент, що його дістається як підпродукт газу під пресією двох тисяч атмосфер. Цей елемент, близький своєю наших нейлонових панчіх, є твердим від сталі і застосування його в промисловості спричинить справжню революцію.

Існує інший, протилежний світ? — Доктор Раймонд Р. Едвардс, колишній член американської атомової комісії і керівник технологічного інституту університету Арканзас, висунув гіпотезу, що десь в безмежних просторах існує правдоподібно інший, протилежний світ. Свою теорію він опирає на тому, що в мікроскопічному світі атомів відкрито антинейтрони і антипротони. Отже можна думати, що існує десь також світ, що складається з негативно заряджених атомів, оточених позитивними електронами. — Сума заряджень цих двох світів рівнялася б нулеві. — Цей інший світ, можливо, замешкують створіння такої форми, яку ми не можемо собі навіть уявити, бо їх життя мусило б бути базоване на цілком протилежних принципах, як наше. Отже їх життя було б насправді "антижиттям". — Два світи, якщо цей другий світ існує, ділять величезний простір. Коли б вони колись зустрілися, то вся матерія зникла б раз назавжди з одній жажливій експлозії.

Проф. Шевельов нагороджений стипендією Гуггенгайма. — Професор слов'янської філології на Колумбійському університеті та відомий український вчений і літературний критик, є в списку 322 найвизначніших американських науковців, поміж яких будуть розділені нагороди з фундації Джана С. Гуггенгайма на суму 1,412.000 доларів. Проф. Шевельов одержав нагороду за праці з ділянки історичної фонології слов'янських мов. Фундація Гуггенгайма, кол. сенатора з Колорадо, була створена в 1925 р.

в пам'ять його сина. Досі вона видала 34 серії нагород для заохоти до творчої активності в науці і мистецтві.

Удосконалений радар. — Англійські вчені винайшли радар, який охоплює простір на 4000 миль довкруги. Він сигналізує кожний вистріл міжконтинентальної ракети. Отже, на випадок атомової атаки, Англія буде остережена заздалегідь.

Гранатами вимірюють температуру. — Щоб визначити температуру високо в атмосфері понад Арктикою, застосовано нову методу. Термометри, вистрелені на ракетах, діють недосконало, отже тепер вистрілюють далекосяжні гранати, що їх розривний вибух записують дуже прецизні мікрофони. Голос у різних температурах має різну швидкість, отже час між експлозією і записанням голосу визначає дуже докладно температуру.

МЕДИЦИНА

Апарат, що рахує тільця крові. — Досі під час лабораторійних дослідів рахували кількість червоних тілець крові спеціально вишколені техніки. В квадратнім міліметрі крові є біля 5 мільйонів червоних тілець, отже можна уявити собі, яка мозольна і недокладна була це робота. Тепер винайдено апарат, який автоматично рахує кількість тілець.

Завжди людей боліли зуби. — Найдавніші останки людських костей виявляють, що тоді, як і тепер, люди терпіли на біль зубів. Старовинні автори медичних підручників (Гіппократ, Пліній, Галієн й інші) подають лікарства на цей біль. Пліній

пропонує як запобігавчий засіб двічі в місяць проковтнути мишу... В єгипетських муміях з VI ст. перед Христом зустрічаємо зуби, покриті золотом, а також штучні зуби із слоневої кости, дерева і каменя. В V ст. перед нашою ерою Геродот і Гіппократ описують дентистичні операції. Про це згадують також Горацій, Овідій і Ціцерон. Але з упадком Риму заникла лікарська штука. В середньовіччі лікували зуби фризери.

Лікування гіпертонії без дієти. — Досі лікували гіпертонію головню з допомогою дієти. Найдошкульнішими для хворих були харчі без солі, які чинили страву несмачною. Тепер відкрито кілька нових лікарств, які успішно запобігають недугі та не заставляють позбавляти їх смачної їжі. Дієтою лікують ще тільки людей, яких організм не переносить медикаментів.

Геройський хірург. — Під час складної операції в лікарні Бая (Угорщина) спаралізувало хірургові праву руку. Хірург все таки докінчив успішно операцію лівою, вже напівав спаралізованною рукою і в кілька хвилин після того помер.

Сфотографовано вірус левкомії (рака крові). — Вірологист лікарні Густон (Тексас, ЗДА), д-р Думоховскі, зумів сфотографувати вперше віруса рака крові в організмі дитини. Віруси, побільшені в 200.000 разів, становлять групу чорних пунктів, розміщених поміж та в клітинах крові. — Одночасно вчені знайшли зв'язок поміж недугою левкомії у дітей і пересвітлюванням вагітних жінок. Звичайно, годі впевняти, що пе-

ресвітлювання спричинюють ра-
ка крові, бо на це напевно
складається багато різних фак-
торів: генетичних, спадкових,
гормональних, впливи ззовні
тощо.

СПОРТ

Рекорд висоти льоту. — Фран-
цузький літун Карпентіє під-
нявся на французькому літаку
"Тридант II" на висоту 24.300
метрів, встановивши цим новий
світовий рекорд. Попередній ре-
корд належав американцеві
Груманові на машині "Флаїнг
Тігер" (23.470 метрів). — Фран-
цуз не довго втішався своїм
рекордом, бо в кілька днів зго-
дом американський винищувач
"Старфайтер" піднісся ще вище:
на 27.375 метрів!

РІЗНЕ

Практичний годинник. —
Один з французьких конструкторів зробив ручний годинник,
що крім часу показує також
кількість ударів пульсу і тем-
пературу організму.

Моделі авт на 1959 рік. — Во-
ни появляться мабуть вчасніше,
як минулими роками. Технічні
зміни будуть невеликі. Деякі
моделі будуть довші, з ширши-
ми задніми вікнами. Ціни під-
скочать дещо вгору.

Історія діаманта. — Інститу-
ція "Смітсонієн" хоче купити
славний діамант "Товп", який,
— як розказує легенда, — по-
дарував був колись король Люї
XVI Марії-Антуанетті. Легенда
каже, що раніше його вкрадено
в якійсь індійській святині. На
початку цього стріччя подару-
вав його своїй дружині тодіш-
ній видавець "Вашінгтон Пост"
Едвард МкЛін, що купив був

його за фантастичну суму —
300.000 доларів.

Визволили. — Один багатий
англієць, на прізвище Гастінгс,
майже місяць безуспішно мозо-
лився із своєю вогнетривалою
касою: Відчинити її не міг, бо
забув шифр, а надтс міцна во-
на була, щоб її розбити. Коли
раз вночі заснув по своїх без-
успішних трудах, до мешкання
зайшли злодії і без труда дали
собі раду не тільки з касою,
але і з тим, до чого сам Гас-
тінгс добувався.

100 кг. золота в авті. — Ес-
панська митна сторожа знай-
шла в німецькому авті 100 кі-
лограмів золота. Двоє німців
пробували заховати це золото
під подвійною підлогою авта.

**Щасливий "скок" з висоти
150 м.** — Поблизу міста Марсей
у Франції перегоновий віз пані
Пошет Ашар злетів у пропасть
глибини 150 метрів. Дивним-
дивом пані Ашар вийшла тіль-
ки з легкими пораненнями.

Нейдовший хліб. — Франція,
як відомо, славиться на весь
світ своїми хлібами подовгастої
форми, що сягають майже дов-
жини одного ярда. Але і в цьо-
му почалися перегони і ось
якийсь пекар з місцевості Сабль
д'Ольон спік хліб на 5,60 метра
завдовшки. Його перевищив ін-
ший пекар — Ле Гоф, що на
бенкеті колишніх воєнно поло-
нених провінції "Кот ді Нор"
поклав на стіл хлібець довгий
на 5,78 м.

Ціна вуха — 95.000 франків!
— Французький трибунал при-
судив якомусь Револеві 95.000
фр. (біля 250 дол.) відшкодуван-
ня від еспанця Бляскеза, який
в бійці відкусив йому вухо.

ПІДРУЧНИЙ ІНФОРМАТОР

ТОРОНТО

АДВОКАТИ — NOTARI

О. Данкович — J. Duncan
62 Richmond St. West
Tel.: EM 4-4767

І. Л. Гора
1437 Queen St. West
Tel.: Office — LE 3-1211
Res.: Oakville, Victor 5-1215

Л. В. Литвин
575 Queen St. West
Tel.: EM 6-7040

McCula William
Василь Микұла
352 Bathurst Street
EM 6-9651

Василь Паламар
17 Queen St. East
Tel.: EM 2-1941

Стефан Загуменний
6 Adelaide St. East
PL 7-0612 — 1009 Lumsden
Blg. — EM 4-6217

P. Zinko Dzinkowski
1 Roncesvalles Ave.
Imperial Bank Bldg.
LE 1-1054, Res. BE 3-2472

НОТАРИ

Dr. J. K. Michalski
старо-кравий адвокат
Переклади документів
57 Queen Street West
EM 8-9430

ЛІКАРИ

Д-р С. Кучменда
312 Bathurst St.
Tel.: EM 8-3204

Д-р А. Федина
288 Bathurst St.
Tel.: EM 3-3661

Д-р А. Ціглер
76 Roncesvalles Ave.
Tel.: LE 2-3054

YARMEY CLINIC

314 Bathurst St., Toronto
Telephone EM. 4-7146

Directed
by
Dr. W. J. YARMEY

ОШАВА

Д-р Микола Остафійчук
178 Simcoe St. N.,
Tel. RA 5-9921

АЛЮМІН. ДАШКИ

**Kool Lite Aluminium
Awning Co.**
176 Norseman St.,
Tel. RO 7-1441

АВТОМАШИНИ —

Продаж — Купно — Обмін

Dundas West Motors
902 Dundas W. — EM 4-6663

Й. Ткаченко —
інформус — порадить
Parkway Auto Body Repairs
1974 Dundas St. West,
Tel. LE 1-1227,
Res. BE 1-2830

**Regent Auto Body and
Motor Service**

Й. Мровець
Вся робота гарантована.
2264 Dundas W. — LE 2-3931

ДЕКОРУВАННЯ

Hy Grade Paint & Wall Paper
М. Ковальський — В. Косар
23 St. Johns Rd. at Dundas
Безплатна оцінка й доставка
товару.

ДРУКАРНІ

Українська Друкарня Альфа
(з нагоди 5-ліття існування
25% знижки на печатки)
1999 Dundas St. West

**Друкарня
КИЇВ**
KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO, ONTARIO

Tel. EM 3-7839

Виконуємо всі роди друкарських робіт.

ФАРБИ

Industrial Coating Co.
Українська фабрика фарб
Т. М. Бояра
840 Eastern Ave.
Tel. HO 6-3634

ФОТОГРАФИ

Photo Studio Steven
С. М. Кутювий
927 Bloor St. West
Tel. LE 1-0777

ІСТОП. ПОРТРЕТИ

Meta
Р. О. Вох 371, Term. "A"
Toronto, Ont.

ЮВІЛЕРИ

Kushnirs Credit Jewellers
529 Queen St. W. EM 6-1384
Перстені — годинники —
срібло — фотоапарати —
порцеляна.

КНИГАРНЯ

Українська Книгарня Арка
грам. плити, радіоапарати
та інше
575 Queen St. West
EM 6-7061

КРАВЕЦЬ

Andrew Tailors
Андрій Наконечний
1074-1076 Queen St. West
LE. 6-0982

Йосиф Кружель
убрання з англ. і канад.
матеріалів
2783 Dundas St. West
Tel. RO 7-6493

**Найкращої якості
МОЛОЧНІ ПРОДУКТИ**

особливо знамениті домаш-
нього виробу сирники,
замовляйте в

M-C DAIRY CO. LTD.
212 Mavety St. — RO 6-9711

М'ЯСНІ ВИРОБИ

ІВАН ПАВИЧ

поручає

смачні ковбаси, шинки
й вудженини

809 Queen St. W.
Toronto, Ont. — EM. 4-0658

Е. Костирка й С. Івашко
1215 Dundas St. W.
LE 5-6853

Всяке м'ясиво і м'ясні вироби найкращої якості.

НАПОЇ

Sunnyside Beverage Ltd.
О. В. Петришин
1068 Queen St. West
LE 2-1316

ОБЕЗПЕЧЕННЯ

Я. Онищук і С-ка
(також продаж реальностей)
333 Roncesvalles Avenue
Tel.: LE 4-4241

Toronto Insurance Service
агенція Філіппа Бомбієра
асекуранції, морреджі
1366 Dundas St. West
LE 2-6433 — LE 2-5833

ОБУВА

B & Y Wares Ltd. (Shoes)
Боднарчук — Яремко
1570 Bloor St. West
LE 6-3654

ПЕКАРНІ

Dempsters Bread Ltd.
1166 Dundas St. West
Tel.: LE 6-1196

The Future Bakery
735 Queen St. West
Tel.: EM 8-4235

ПЕЧАТКИ - ДРУКИ

Ontario Stamp & Printing Co.
1693 Dundas St. West
Tel. LE 1-6211

ПРОДАЖ РЕАЛЬНОСТЕЙ

J. BOYKO
REAL ESTATE LTD.
383 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
LE. 4-8821
Великий вибір хат, бізнесів і фермів.

РЕСТОРАНИ

РЕСТОРАН П. НАУМЧУКА
VICTORIA GRILL
610-612 Queen St. W.
Toronto, Ont.

для вигоди Клієнтів поширив
своє приміщення.

Смачна їда й пишний відпочинок!

СПОЖИВЧІ КРАМНИЦІ

Clover Farm - Dundas Market
Я. Хоростиль — Е. Івашко
безпл. доставка товарів
1161 Dundas St. West
LE 6-1464

Roncesvalles
I. G. A. Supermarket
П. Божик
413 Roncesvalles Ave.
Tel. LE 3-7811

R. CHOLKAN REAL ESTATE LTD.
527 Bloor St. West — (коло Bathurst) — Toronto, Ont.
LE. 2-4404

Найбільша українська агенція купна і продажі нерухомостей в Торонті.

European Market

Петра Гавришкевича
3075 Dundas Street West

Доставка до домів.
RO 2-5967

ТЕЛЕВІЗІЙ — РАДІОАПАРАТИ

The T.V. Shop & Radio Repair
83 Symington Ave.
LE 3-6440

ХАТНЄ УСТАТКУВАННЯ

Alpha Furniture Co.
735 Queen St. West,
Tel. 3-9637

**Empire Furniture
& Appliances Co.**
668 Bloor St. West,
Tel. LE 1-4771

Rochester Furniture Co.

423 College St.
Tel. EM. 4-1434.

ЗАЛІЗНІ ТОВАРИ

W. H. Lake Hardware Ltd.
608 Queen St. West
Tel. EM 3-3129

Lansdowne Hardware

С. Твердохліб
660 Lansdowne Ave.
Tel. LE 1-0590

Taglietti Hardware

П. Головатого
1477 Dundas St. W.
LE 6-3826

Кухонне начиння — Порцеляна — Скло — Скляні вироби — Фарби

ВИСИЛАЄМО ПОСИЛКИ ЗА ЗАЛІЗНУ ЗАВІСУ

матеріали, білля, шкіру, дитячі одяги, харчі і т. д.

Yana Fabrics

Наші відділи:

TORONTO, Ont. — 698 Queen St. West — EM 8-9527

— 2292 Bloor St. W. — RO 6-6541

EDMONTON, Alta — 9607—102 A Ave. — Tel.: 46357.

ПІДРУЧНИЙ ІНФОРМАТОР "МИ І СВІТ" — це найдешевші оголошення фірм і професіоналістів. Оголошення до чотирьох рядків тексту коштують тут 20 дол. річно. В цьому вже врахована також річна передплата "Ми і Світ". Поміщені в кожному числі "Ми і Світ" вони служать актуальною інформацією Читачам, а фірмам дають запевнення, що їх адреси кожного місяця переглядають тисячі можливих клієнтів.

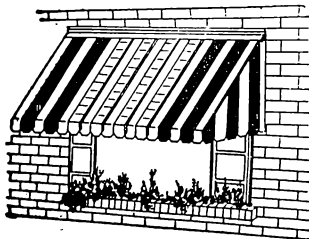
Для Читачів у нас ще й обіцянка, що при зрості "Інформатора" до 16 сторінок, "Ми і Світ" побільшиться на дальших сторінок 16 (без підвищення передплати). Отже ждемо від українських фірм зголошень до адресаря, а всіх наших Читачів просимо користуватися поданими адресами й апелювати, щоб кожне підприємство і кожний професіоналіст був в "Підр. Інформаторові" "Ми і Світ".

KOOL LITE ALUMINUM AWNING CO. LTD.

176 Norseman St. — Toronto 18, Ont.

виробляє з алюмінієм

різноколірові дашки (криші)
над вікнами, дверми, літними
верандами, виставовими вік-
нами і т. п. Приймає замов-
лення на алюмінійові вікна й
двері найкращої якості і на
дуже добрих умовах.

Ці т. зв. **Awnings and Canopies** на бажання заінтересо-
ваних можуть бути двох родів:

- 1) **постійні**, що не рухаються,
- 2) **рухомі**, що їх можна відкривати і закривати зі сере-
дини.

За інформаціями та зі замовленнями звертатися до спів-
власника цієї фірми **п. І. Лещишина**.

Т е л е ф о н и :

Бюро: RO 7-1441
BE 3-3121

Мешк.: RO 6-4613

ROYCE
RADIO AND
FURNITURE CO.

1529 DUPONT
LE.5-0175

Prop. LEO. DOPTA

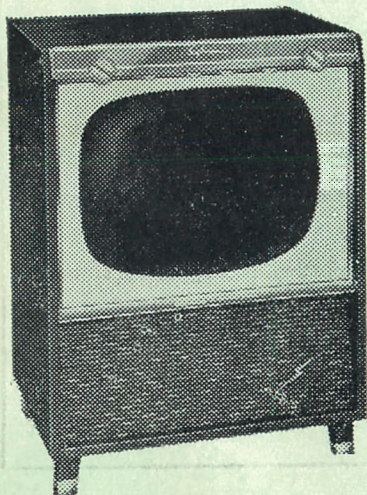
У ЛЬВА ДОПТИ
НАЙДЕШЕВШІ:

радіоапарати
телевізори
холодильники
відкюрювачі
кухні
спальні

і все хатнє устаткування!

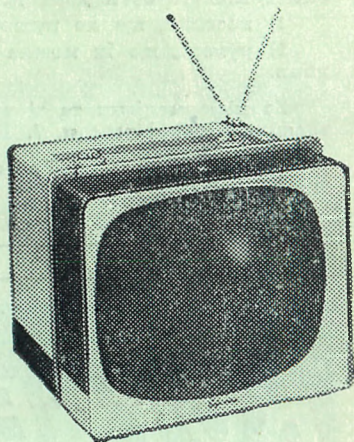
SYLVANIA

ПЕРЕДОВА В РОЗВОЮ ЕЛЕКТРОНІКИ Й ТЕХНІЧНОГО
УДОСКОНАЛЕННЯ

презентує Вам

СВОЇ НАЙНОВІШІ МОДЕЛІ
ТЕЛЕВІЗІЙНИХ АПАРАТІВ

Все найкраще, найдосконаліше
в галузі телевізії знайдете у
великому українському мага-
зині хатнього устаткування

ALPHA FURNITURE CO.

735 Queen St. W., Toronto, Ont.

Tel. EM 3-9637